

Tabor

BOG

NAROD

DOMOVINA

1977

EL FORTIN

Št. 1-2

D 129904
+
TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov ● TAVOR je last in vestnik Zveze D. S. P. B. Tabor ● Mnenje Z. D. S. P. B. Tabor predstavljajo članki, ki so podpisani od glavnega odbora Zveze ● Izdaja ga konzorcij Predsednik inž. Anton Matičič ● Urejuje in odgovarja uredniški odbor glasila: za lastništvo Ivan Korošec, upravnik Božo Šušteršič.

—: :—

TAVOR is the voice of the Confederation of the United Slovene Anticommunists.

—: :—

TAVOR es el órgano de la Confederación de los Anticomunistas Eslovenos Unidos ● Director: Ing. Antonio Matičič, Ramón L. Falcón 4158, Bs. Aires, Argentina.

—: :—

Imprenta: Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina, T. E. 33-7213.

—: :—

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 1.303.672.

—: :—

Naročnina: Argentina 600.— pesov; Južna Amerika 4.— dolarje; Evropa — Avstralija 6.— dolarjev; ZDA in Kanada 7.— dolarjev (zračno paketi). Letalska naročnina za vse države: 10.— dolarjev.

—: :—

Naročila, reklamacije, nakazila, dopise in ostalo pošto pošiljajte na naslov: inž. Anton Matičič, Igualdad 1110, José L. Suárez FNGBM, Pcia. de Buenos Aires, Argentina. Telefon: 766-7513.

NASLOVNA SLIKA:

Mogočno protikomunistično zborovanje v Ljubljani pred vladno palačo.

PORAVNAJTE NAROČNINO!

Svobodni sveta,
združite se!
Za Boga,
Narod, Domovino!

Enero-Febrero 1977

BUENOS AIRES

Januar-Februar 1977

A 30 AÑOS DE LA PROCLAMACION DE LA REPUBLICA

Bajo este título ha publicado el diario "La Opinión" en su edición del día 28 de noviembre de 1976, pág. 6, un artículo, que es un ejemplo clásico de propaganda comunista. El espacio no nos permite, lamentablemente, ocuparnos de todas las mentiras ahí servidas a los lectores argentinos. En breve trataremos de refutar fehacientemente las más exageradas.

El autor de dicha nota destaca, que Tito ya en 1940 y sin esperar a que la URSS entrase en guerra, organizó la resistencia contra la invasión alemana.

No sabemos de que fuentes se ha servido el autor, pero aquí debemos citar — en traducción libre — la parte pertinente de la Circular n. 6 de fecha 5 de junio de 1941 de la conducción del Partido Comunista Serbio, dirigida a los miembros del partido:

"Todos los camaradas y todas las camaradas, que dominan idioma alemán, se pondrán de inmediato al servicio de los alemanes como traductores y oficinistas. En su deber es necesario cumplir lo más estrictamente con las instrucciones 4141. Atentamente vigilen las actividades de todos nuestros enemigos y denuncien a todos nuestros adversarios, tanto individuales como grupos enteros a la policía alemana."*

Los comunistas cumplieron con las instrucciones recibidas y denunciaban a la Gestapo y a la Wehrmacht a los más destacados y conocidos nacionalistas, denunciaban a los judíos, preparaban nóminas de los masones y

* Bor M. Karapandžić: Gradjanski rat u Srbiji (1941-1945), Cleveland, Ohio, U.S.A. 1958

entregaban todo a los alemanes, los cuales efectuaban a base de estas denuncias innumerables arrestos.

Es nuestro deber destacar una vez más, que el primer organizador de la resistencia en Europa contra los alemanes ha sido el entonces coronel del estado mayor del ejército real yugoslavo, Draža Mihailović, quien no había aceptado la capitulación del ejército y se había dedicado de inmediato a la organización de la resistencia a las fuerzas de ocupación. Sobre estos hechos se ha escrito mucho y no vamos ahondar en detalles. Solamente tenemos que dejar establecido, que las primeras misiones militares de los aliados apoyaron al gral. D. Mihailović, abandonándolo posteriormente y pasándose a los partisanos de Tito.

Debemos rechazar con toda energía la tesis de que "los jefes monárquicos eran traidores a su patria". Esto es una simple y vil mentira comunista lanzada pérfidamente para justificar las masacres y crímenes que cometieron los comunistas contra el pueblo inocente, que no hacía otra cosa que amar a su patria.

No sabemos de dónde sacó el autor que "... (Tito) ocupó Belgrado, sin esperar la llegada de las tropas soviéticas".

Aquí citaremos, en traducción libre, lo que ha escrito en su libro "Los mariscales soviéticos les hablan" (Belgrado 1951, pág. 193-194) Kiril Dimitrievič Kalinov, en la parte, donde habla el entonces comandante del "Cuerpo de liberación de la Europa del Sud" el mariscal Tolbuhin, quien describe así su llegada a Belgrado:

"El día primero de septiembre, una semana después de unirme a los ejércitos de Malinovski en Kagul, hemos llegado hasta la frontera búlgara. Entonces dí orden de doblar a la derecha con el propósito de subir por el valle del Danubio para alcanzar la 'Puerta de Hierro'.

Empezé a concentrar mis tropas entre Turnu Severin y Niš con el propósito de entrar al valle de Morava. El 28 de septiembre iniciamos, en contacto directo con Malinovski, quien ha cambiado el eje de su ataque para penetrar por su parte en Yugoslavia, nuestra ofensiva en este país.

En las sierras de Servia encontraron nuestras tropas grandes dificultades. A pesar de todo, pudimos penetrar el 4 de octubre al valle del Morava y el día 8 estuvieron los suburbios de Belgrado en nuestras manos. Fue necesario detenernos por algunos días y ampliar el frente hacia el sur, a los efectos de limpiar el valle alrededor de Niš, que fue ocupado el 15 de octubre.

El día diecinueve estaba finalmente Belgrado en nuestras manos. El avance hacia el oeste, entre el Drava y Sava, al norte de las montañas yugoslavas, continuó sin pausa.

En ese momento llegaron los búlgaros, que se hicieron nues-

tros aliados, conjuntamente con los partisanos de Tito, para reforzar nuestras tropas y nos ayudaron en la conquista del valle de Ibar, última línea defensiva alemana”.

De lo expuesto se desprende que las tropas soviéticas se hallaban en Belgrado el día 19 de octubre de 1944. Tito y sus guerrilleros llegaron allá el día 20 y recibieron el poder de las manos del mariscal Tolbuhin, proclamando ese día como festivo de la “Liberación de Belgrado”, a pesar de que lo conquistaron los bolcheviques el día anterior.

Estamos convencidos que la misión del periodista es informar, pero los informes deben estar basados en las verdades históricas y no redactadas según las mentiras, con las cuales el comunismo internacional llena los oídos de los inocentes idiotas útiles.

OB 30-LETNICI PROGLASITVE REPUBLIKE

Pod tem naslovom je objavil buenosaireški dnevnik „La Opinión“ v svoji izdaji dne 28. novembra 1976, str. 6, članek, ki je klasičen primer posledic komunistične propagande. Žal nam prostor ne dopušča, da bi obravnavali vse laži s katerimi so postregli argentinskim bralcem. V kratkem bomo skušali verodostojno pobiti le najbolj grobe laži.

Avtor omenjenega članka poudarja, da je Tito že leta 1940, ne da bi čakal vstopa ZSSR v vojno, organiziral odpor proti nemškemu vpadu.

Ne vemo katerih virov se je pisec poslužil, toda tu moramo navesti — v prostem prevodu — odgovarjajoči del Okrožnice št. 6 z dne 5. junija 1941, ki jo je izdalo vodstvo KP Srbije in je namenjena članom partije:

„Vsi tovariši in vse tovarišice, ki obvladajo nemščino, se bodo takoj javili v službo Nemcem kot tolmači in pisarniške moči. Njihova dolžnost je izpolnjevati čim bolj točno navodila 4141. Pozorno spremljajte delavnost naših sovražnikov in prijavljajte vse nam protivne posameznike in skupine nemški policiji.“*

Komunisti so dobljena navodila izpolnili in prijavljali Gestapu in Wehrmachtu najbolj znane nacionaliste, denuncirali Žide, sestavljali spiske masonov in izročali vse Nemcem, ki so na podlagi teh prijav izvrševali nešteto aretacij.

Naša dolžnost je, da zopet poudarimo, da je bil v Evropi prvi organizator odpora proti Nemcem takratni general-štabni polkovnik kraljeve jugoslovanske vojske Draža Mihailović, ki ni priznal kapitulacije vojske in se je takoj posvetil organizaciji odpora proti okupatorju. Toda o tem je že

* Bor. M. Karapandžić: Gradjanski rat u Srbiji (1941-1945), Cleveland, Ohio, USA, 1958.

mного napisano in ne bomo šli v podrobnosti. Omeniti moramo pa, da so prve zavezniške misije bile pri gen. Draži Mihailoviću, ga nato zapustile in prešle k Titovim partizanom.

Najodločneje moramo zavrniti tezo, da so "monarhični šefi bili izdajci domovine." To je navadna komunistična laž, perfidno razširjena, da opraviči zločine in pokole, ki so jih komunisti zagrešili nad nedolžnim narodom, ki ni storil drugega, kot ljubil svojo domovino.

Ne vemo, odkod je avtor pobral, da „... (Tito) je zasedel Beograd, ne da bi čakal prihoda sovjetskih čet.“

Tu bomo navedli, v prostem prevodu, kar je napisal Kiril Dimitrijevič Kalinov v svoji knjigi „Sovjetski maršali vam govore“ (Beograd 1951. str. 193-194) v poglavju, kjer govori takratni poveljnik „Južno-evropskega osvobodilnega korpusa“ maršala Tolbuhina in takole opisuje svoj prihod v Beograd:

„Prvega septembra, teden dni po mojem združenju z armadami Malinovskega pri Kagulu, smo prišli do bolgarske meje. Tedaj sem dal povelje za obrat na desno v cilju vzpona po dolini Donave in do dohoda k 'Železnim vratom'.

Začel sem s koncentracijo mojih čet med Turnu Severinom in Nišem z namenom, prodreti v dolino Morave. Osemindvajsetega septembra smo začeli, v direktnem stiku z Malinovskim, ki je spremenil os svojega napada, da bi s svoje strani prodrl Jugoslavijo, našo ofenzivo v tej državi.

V goratih predelih Srbije so naše čete zadele na velike težkoče. A vendar smo se 4. oktobra prebili v dolino Morave, a 8. oktobra so bila predmestja Beograda v naših rokah. Potrebno je bilo ustaviti se za nekaj dni in razširiti fronto proti jugu s ciljem čiščenja doline okrog Niša, katero smo zavzeli 15. oktobra.

Devetnajstega je bil Beograd končno v naših rokah. Premik proti zapadu, med Dravo in Savo, severno od jugoslovan-skih planin, se je nadaljeval.

Prav v tem trenutku so prišli Bolgari, ki so postali naši zavezniki, skupaj s Titovimi partizani, da podprejo naše čete in nam pomagajo pri zavzetju Ibra, zadnje nemške obrambne linije.“

Iz navedenega se razvidi, da so bile sovjetske čete v Beogradu že 19. oktobra 1944. Tito in njegovi gverilci so tja prišli dne 20. oktobra, do-bili oblast iz rok maršala Tolbuhina in proglasili ta dan kot „praznik osvo-boditve Beograda“, čeprav so ga boljševiki zasedli dan poprej.

Prepričani smo, da je poslanstvo časnika poročanje, toda poročila morajo temeljiti na zgodovinskih resnicah, ne pa biti sestavljena po lažeh, s katerimi mednarodni komunizem polni ušesa nedolžnih koristnih budal.

IZDAJA ALI „IZDAJA“

Staro načelo vseh totalitarnih sistemov je: kadar se pojavijo notranje težave, zastraši ljudi z zunanjo nevarnostjo. V Jugoslaviji se tega pravila zvesto držijo, čeprav je res, da jim v tem času ni treba govoriti o neki namišljeni nevarnosti, ker že vsi vrabci vedo, da sovjeti samo čakajo na Titovo smrt in da ni prav nič gotovo, kako se bo partijska družčina obrnila, ko „starega“ ne bo več.

Toda isto pravilo deluje tudi v obratni smeri: kadar preti neka resna zunanja nevarnost, zamoti državljane z neko notranjo nevarnostjo. V tem pa se še posebej odlikujejo slovenski komunisti, ki so se v zadnjih mesecih začeli histerično zaganjati v politično emigracijo.

Tako je ljubljansko DELO preteklega oktobra ponatisnilo dolg članek z naslovom „Je samo še izdaja“. Avtor je nam že dobro poznani Franček Šetinc, članek pa je bil prvotno objavljen v publikaciji „Naša obramba“ (!) in je napisan v obliki vprašanj (ki si jih izmisli kar Franček sam), da potem lahko navede svoje — odgovore.

Franček Šetinc je prav za prav eden tistih slovenskih komunistov, s katerim emigracija ne bi imela nobenih računov, če bi le držal jezik za zobmi. Še kot nedorasel mladenič je bil leta 1941 z družino preseljen v Šlezijo, odkoder se je vrnil domov več tednov po koncu vojne. Nato se je z navdušenjem zmagoslavnega „ponižanca in razžaljenca“ vrgel v obnovo domovine, se kot papagaj naučil „besed svečanih“ in se pričel vzpenjati na partijski lestvici. Že precej časa pa nastopa tudi kot glavni „državni tožilec“, ki nemirnim Slovincem odvrča misli od sovjetske nevarnosti na „zločine“ politične emigracije. Pri tem si sam maši ušesa in prekriva oči pred dejstvi, ki kričijo vanj in okrog njega in skuša sebi in drugim dopovedati, da ni res, kar trdimo mi v emigraciji, da ni nobenih masovnih grobov v Kočevskem Rogu, če pa so, so to grobovi ljudi, ki so izdali narod in zato niso zaslužili drugega. Toda nam se zdi, da so prav ti Frančkovi izlivi najboljši dokaz, da je globoko v srcu prepričan v resnico naših trditev in da kriči tem glasneje, čim bolj se zaveda resnice o značaju slovenske „narodnoosvobodilne vojne“.

V že omenjenem članku odgovarja Šetinc na vrsto vprašanj o emigraciji. Tako ga „nekdo“ vprašuje, zakaj sedanja oblast v odnosih do emigracije posega samo po „administrativnih ukrepih“. (Vpraševalec se očitno dobro zaveda tistih „drugih“ ukrepov v Kočevskem Rogu in drugod). Šetinc odgovarja, da je sedanja jugoslovanska družba politično stabilna in da „smo skoraj v vseh družbenih okoljih politično bolj aktivni“. Tu menda misli na ofenzivo, ki je zdaj v teku med slovensko emigracijo in ji nekateri tako lahkoverno nasedajo. „Kdo pa še sploh verjame napovedim, da

bo Jugoslavija vsak hip razpadla“ vprašuje Šetinc in potem kot primer teh „smešnih trditev“ navaja članek v srbskem „Glasu kanadskih Srbov“, da se bosta Slovenija in Hrvatska pridružili Združenim državam Evrope, kjer bo mogoče rešiti nacionalno vprašanje. (Tako kot v Avstriji? dodaja Šetinc s posmehom).

Že tu se pokaže tista osnovna misel, ki se je je navzel Šetinc: emigracija vztrajno ruši Jugoslavijo in, če bo razpadla, bo Slovenijo speljala v...nekoč so nam pripisovali prizadevanja za „papeško državo“, ali vsaj za priključitev „katoliški“ Avstriji ali pa še bolj „katoliški“ Italiji. Zdaj se torej borimo za Združene države Evrope.

Franček sam bi moral biti realist in najbrž je. Hrvatski problem je resen in če se po Titovi smrti njihovim ekstremistom (s sovjetsko pomočjo?) res posreči razbiti Jugoslavijo, kam pa bomo šli Slovenci? Zato si razpada Jugoslavije najbrž le redko kdo v emigraciji želi. Vsem, nam, ki smo zunaj in tistim, ki so doma, pa ne bi škodovalo, če bi se nekdo res temeljito spoprijel z vprašanjem, kam se bomo obrnili Slovenci, če Hrvatom uspe razbiti Jugoslavijo. Govoriti o „stabilnosti družbe“, o „vseljudski obrambi“, nima nobenega smisla. To so gesla, ki lahko čez noč obmolkejo; ker pa tudi ni nobenega stvarnega zagotovila o kakršnikoli pomoči od zunaj, je celoten načrt za „vseljudsko obrambo“ malo več, kot samozavestno govorjenje „Davida“, ki upa, da se mu bo posrečilo zrušiti še enega „Goljata“. Realnost je drugačna in ta je tista, ki vztrajno gloje v duši današnjega človeka, brez ozira na to, kaj mu trobi Franček Šetinc, stari Tito, ali kdorkoli drug.

Podobno izzveni tudi šetinčevo pisanje o „podpori množice naši zunanji politiki, ki je odločno usmerjena k boju za mir in ki dovolj prepričljivo izpričuje trdnost Zveze komunistov Jugoslavije v boju za neodvisnost“. no povezana z osebnostjo Tita in bo svojo resnično vrednost dokazala šele po njegovi smrti.

Na vprašanje, ki bi ga lahko skrajšali v „koliko pa jih je“, odgovarja Šetinc, da je večina emigrantov „depolitizirana“ ter da „aktivno in sovražno deluje“ proti „domovini“ samo okrog 500 (slovenskih) političnih emigrantov. Dve stvari sta tu značilni: „sovražno delovanje“ in „delovanje proti domovini“. Šetinc „domovino“ istoveti s komunistično partijo po načelu „kdor ni z nami, je proti nam“. Tega, da je pojem „domovina“ istoveten s pojmom „komunistična partija“, mu še doma ne bo nihče verjel, zakaj bi mu torej mi, ki živimo v svobodi. Vsako „sovražno“ delovanje proti tej „domovini“, je v resnici delovanje proti komunistični partiji. Kakršnokoli delovanje proti neki partiji, ali stranki, pa označujejo tam, kjer se ga ne boje, za politično *opozicijo*, ne pa za „sovražno delovanje“. Mi, ki smo se leta 45 odločili za svobodo, smo in ostanemo Slovenci, Slovenija živi v naših srcih in krvi, nikomur pa ne bomo dovolili, da nam bo predpisoval na kak-

šen način smemo ljubiti svojo domovino in kdo ima v njej pravico gospodariti.

„Za slovenske politične emigrante je značilno“, piše Šetinc, „da se v vlogi bednih kreatur in hlapcev medsebojno spopadajo za naklonjenost sedanjih in morda jutrišnjih gospodarjev ter za 'bodočo oblast v Sloveniji'. Razbiti so v razne skupine in skupnice, ki si nadevajo imena strank, narodnih odborov in podobno“. V tej točki je Šetinc morda najbližji stvarnemu položaju v emigraciji, čeprav si ne vemo razlagati, kje in na kakšen način se te „bedne kreature“ bore za naklonjenost sedanjih in morda jutrišnjih (?) „gospodarjev“.

„Vsaka (skupina)“, nadaljuje Šetinc, „hoče imeti svoje propagandno glasilo, da bi si tako priborila legitimacijo „narodnega voditeljstva“, kar je samo pretveza za ceno, ki jo hoče imeti pri svojih gospodarjih ali, bolje, pri raznih obveščevalnih službah.“

Aha, zdaj smo pri najbolj občutljivi točki. Šetinc, OZNA in vsi, ki se „zanimajo“ za delovanje emigracije, so ugotovili „vznemirljivo“ dejstvo, da emigracija, zlasti pa tistih 500, ki še „sovražno delujejo“, niso več navadni pometači v tovarnah, konjski hlapci na rančih, natakarki v barih itd. Te „bedne kreature“ so se zrinile „naprej“. Postali so direktorji podjetij, ali celo lastniki, na univerzah predavajo, knjige pišejo, patente prijavljajo, poznanstva so navezali s časnikarji, politiki, diplomati! Toda kako je vse to mogoče? Odgovor — za Šetinca — je enostaven: vsi so hlapci tujih obveščevalnih služb. Zato so nevarni, zato je njihovo delovanje „domovini“ sovražno in zato se jih je treba bati bolj, kot pa sovjetskih divizij v Madžarski in Bolgariji. In ker ima sam dvome v to teorijo, si Šetinc pomaga s citatom iz biblije slovenskih komunistov, Kardeljevega „Razvoja slovenskega narodnega vprašanja“: „To je najbrž lastnost ostankov naše buržoazije, ki se je v zgodovini razvila in se politično uveljavila šele tedaj, ko je nujno morala biti že reakcionarna in zmožna samo nenehnih kompromisov. Zato ni čudno, da se je nenehno cepila v struje in strujice...“

S Kardeljem polemizirati bi bilo seveda prav tako brezplodno, kot dokazovati, da je zvezd šest milijonov in ne sedem. Toda Šetinc slabo pozna emigracijo. Kazalo bi zato, da obišče OZNIN arhiv in si ogleda pretekle letnike našega glasila: na prenekateri naslovni strani bo našel fotografijo slovenske „buržoazije“, kako maja 45 beži iz Slovenije. Med temi, ki so bežali prek Gorenjske in onimi, ki so se — kot Šetinc — prek Madžarske in Hrvaške vračali v domovino iz Nemčije, je bilo pa presneto malo razlike, razen v razpoloženju.

Vse te „struje“ pa so imele, ali imajo, po Šetinčevem mnenju, neko „skupno usmeritev“, ki naj bi bila v „neverjetnem strahu pred 'rdečo nevarnostjo'“. Po vsem tem, kar se je zgodilo, predvsem pa po vsem tistem, kar je Nikita Hruščov povedal o Stalinovem terorju (vsaj ta govor je Šetinc menda prebral) se samo popoln idiot ali pa absoluten ignorant lahko

vprašuje: ja, zakaj pa se tako bojite „rdeče nevarnosti“. V OZNINEM arhivu je seznam vseh vrnjenih slovenskih domobrancev (bil je v posesti ljudi, ki so iz Vetrinja odšli s prvim transportom), k temu naj šetinc prišteje vse žrtve, ki so navedene v naši „Beli knjigi“ (če je ni pohlevno, ne da bi jo prebral, izročil svojim „gospodarjem“), pogleda pa naj še po drugih seznamih in potem naj vse te žrtve, izdajalce, ali kakorkoli jih že hoče imenovati, primerja s številom žrtev Stalinovega terorja, pa bo videl, da „rdeča nevarnost“ ni bila nič manj brutalna v Sloveniji, kot v Sovjetski zvezi. In kot se je v Sovjetski zvezi že našel človek, ki je imel pogum, da je o tem spregovoril, tako bo nekoč tudi iz slovenskega naroda vstal nekdo, ki bo pokazal na zločin komunistične partije in razkrinkal vso zlaganost današnje uradne „zgodovine“.

To je senca, ki spremlja šetince in on se boji ozreti nanjo, zato drvi naprej, čeprav ga pri tem včasih tudi pošteno zanese, kot v naslednjem odstavku o „delovanju“ emigracije. „Med drugo svetovno vojno“, pravi, „so si vsi pomembni evropski izdajalski šefi našli vsaj namišljeno lažno „legitimnost“ v nekakšnem ohranjanju ali celo na novo ustvarjenem nacionalnem državništvu. Petain je reševal, kar se je od Francije rešiti dalo“. Vlasov se je boril za 'rusko državo, očiščeno boljševizma'. Tito si je ustanovil slovaško, Pavelič pa hrvaško 'neodvisno državo'. Le naši izdajalci si razen 'obrambe bogaboječega in miroljubnega slovenskega narodiča pred rdečo pošastjo niso našli nikakršne pametnejše izkaznice. Zadovoljevali so se z najbolj ponižno, klavarno službo okupatorjem, pa še to so jim Nemci in Italijani dajali, kot so večkrat izjavili, le zato in za toliko časa, dokler jih bodo potrebovali“.

Tu pa šetinc nehotе prizna, kaj je bilo bistvo vseh slovenskih protikomunističnih edinic, od Vaških straž do Slovenskega domobranstva: njihov edini namen je bil obramba domov in lastnine pred partizanskimi roparskimi napadi. Domobranci se niso borili niti za Jugoslavijo, niti proti njej. Borili so se proti *strankarski*, *partizanski* milici, ki je iz svojih *strankarskih*, *partizanskih* namenov ropala, morila in pod krinko narodno-osvobodilne vojne, uničevala slovensko narodno lastnino. Nobenega upora proti eni sami stranki, eni sami ideologiji, zlasti še *totalitarni* ideologiji, ne moremo označevati za izdajo, in še najmanj za narodno izdajo. O tej lahko govorimo pri Hrvatih, ki so na ruševinah vojaško uničene, politično pa še vedno žive, države, proglasili svojo „državo“; isto velja za Slovake. Toda slovenski protikomunistični borci svoje države niso nikdar izdali in šetinc bo zaman iskal dokumenta, ki bi tako „izdajo“ potrjevali! Če pa govorimo o izdaji *narodnih interesov*, potem je jasno, da so jo med vojno zagrešili komunisti, ker se niso ozirali na žrtve, temveč so za ceno svojih, *strankarskih* interesov, izživali strahotne okupatorske represalije nad narodom, ki je imel takrat en sam interes: obstati pri življenju in na lastni zemlji! Za obrambo teh interesov, pa ni treba nobene „legitimacije“, ker je zakon o samoobrambi in

samoohranitvi, eden najosnovnejših zakonov, kateremu je človek podvržen vse od svojega zavestnega začetka!

Šetincu in vsem, ki opletajo s pojmom „izdaja“, bi tudi svetovali, naj si ogledajo nekaj svetovne literature o tem vprašanju. Že površen pregled jim bo pokazal, da „izdaja“ ni nekaj, kar bi bilo mogoče definirati z neko črno-belo preciznostjo. Tako na primer smo iz nekega TV filma nedavno izvedeli, da so Združene države med zadnjo vojno in po njej, justificirale samo enega „izdajalca“, prav za prav dezerterja. Zakaj, zato, ker svobodni svet ceni vsako človeško življenje, pa naj bo še tako zavoženo. In če je šetincu odvratno zgledovati se po „kapitalističnemu svetu“, naj si ogleda primer iz slovenske literature: Jurčičevega Tugomerja, ki je v prvotni — Jurčičevi — zamisli, navaden izdajalec, v Levstikovi predelavi pa samo naiven poštenjak, ki verjame tujčevi obljubi. Zakaj pa je Levstik predelal osnovno idejo Jurčičeve stvaritve? Zato, ker je pravilno doumel, da človek svojega naroda ne izda kar tja v tri dni ter da ni v narodnem interesu, da bi bil „izdajalec“ glavna oseba sicer uspešne literarne stvaritve, zlasti še v literaturi mladega naroda.

Izdajo v vojnem času — če se omejimo samo na tega — zagreši, kdor zapusti svojo vojsko in preide v sovražno, ali pa, kdor tajnost svoje vojske sporoča sovražniku; izdajo torej zagreši, kdor se vključi v vojno proti lastni državi.

Slovenski domobranci *niso bili redna jugoslovanska vojska* in tudi *niso prešli v sovražno vojsko*. Uradno je bila redna jugoslovanska vojska vsaj do jeseni 44. Mihajlovičeva vojska. Pa še o tistem kraljevem proglasu, naj se vse oborožene edinice pridružijo Titu, obstajajo resni moralni premisleki, ker ga je kralj izdal pod pritiskom britanske vlade. Edina krivda torej, ki zadene Slovensko domobranstvo, bi bila *neposlušnost kraljevemu ukazu*. Ali je neposlušnost kazniva s smrtjo? V mirnem času? V vojnem času? Morda, toda gotovo ne *brez sodnega postopka*! In kdo ima pravico odločati o tem? Gotovo samo tista oblast, proti kateri je bil prestopek zagrešen, pa nobena druga! Sedanja oblast v Jugoslaviji pa datira šele od 29. novembra 1945 in še o tej legitimnosti je kaj lahko debatirati!

Slovensko domobranstvo torej *ni zagrešilo izdaje*, pač pa se je *borilo* proti tistim, ki so hoteli v Sloveniji uvesti boljševiski sistem, se pravi sistem, ki so ga komaj tri leta po svoji zmagi, komunisti sami zavrgli in začeli oblikovati svoj sistem, ki mu danes pravijo „samoupravni“. Koliko Slovencev je bilo ubitih, ker niso hoteli verjeti, da je Stalin „sonce človeštva“ — ali, da je sovjetski primer rešitev slovenskega vprašanja, ve samo Bog; če pa je padel en sam, je bil to zločin ob katerem zbledi vse govorjenje o „izdaji“.

— — —

„Narodna sprava“ je drug priljubljen predmet šetinčevega razpravljanja. „Kako si emigracija predstavlja narodno spravo“ vprašuje neznani

vpraševalec in šetinc ves srečen odgovarja: „To je antikomunizem preoblečen v nova oblačila... ker so naposled morali spoznati, da je pijevski križarski pohod proti komunizmu (beri: napredku F. Š.) doživel polom...“ Tudi tu se kaže šetinceva papagajska napiflanost: komunizem bahavo enači z „napredkom“. Napredek pa tak. Komunistične države v vzhodni Evropi tako sunkovito „napredujejo“, da imajo danes na gnilem, kapitalističnem zahodu skupno okrog 30 milijard dolarjev dolga (za katerega se bo bedasti zahod seveda pod nosom obrisal, kar pa je drugo vprašanje).

Šetince nato opiše, kako si „privrženci narodne sprave“ razlagajo bodoči razvoj: „Med vojno se je marsikaj dogajalo in oboji so včasih počelnjali tudi svinjarije, saj je bila vendar vojna. Če imajo beli na grbi Urh, imajo rdeči še hujši greh. Po zmagi so rdeči nekaj časa zganjali 'sovjetsko' diktaturo, zaradi svojega nacionalizma pa so se z Rusi skregali, in da bi ta razkol tudi ideološko opravičili, so se nekoliko liberalizirali. Nacionalizem pa je skupna točka: rdeči so pokazali, da jim je tudi za narod, ga pa še vedno preveč lomijo kar se tiče demokracije, privatne iniciative itd. Tu bi priskočili na pomoč in osvežili sistem nekdanji beli, ki bi se nekoliko pokesali, ker so med vojno malce preveč sodelovali z okupatorjem: rdečim bi celo priznali, da so dobro razvili industrijo, in tako bi bilo vse krasno...“

Lari fari. Tako si „narodne sprave“ nihče v emigraciji ne predstavlja. Narodna „sprava“, sploh ni potrebna, ker je narod, kljub vsemu, ostal enoten in bo prebolel tudi sedanje okoliščine. Potrebno pa je priznanje komunističnega vodstva — in to ne v „šaljivi“ obliki, kot to stori šetinc v zgoraj citiranem odlomku — tistega „hujšega greha“, ki ga ima na vesti. Zakaj šetinc samo namiguje nanj? Čemu se boji zapisati: **pokol slovenskega domobranstva?** Zakaj taji tisto, kar kriči do neba? Zakaj ne pove, kakšna je vsebina „Bele knjige“. Zakaj imena mrtvih „blatijo“ narodno-osvobodilno vojno? Zakaj? Zato, ker se šetinc dobro zaveda, da jo postavljajo na laž. Naj pregleda seznam pobitih Slovencev in na slovenskih tleh padlih okupatorjev, pa bo videl, proti komu so se partizani borili. In ko bo to storil, naj se vpraša, ali ga ni sram, da je pripadnik naroda, ki je rodil cele divizije „izdajalcev“? Ali pa ga je morda sram, da se je iz nevednosti, mladostne zagnanosti ali celo idealizma, postavil na stran tistih, ki svoje zločine zagovarjajo s strahopetno trditvijo: „izdajalci so bili...“

Šetince nato na široko razlaga, odnosno odgovarja na zgoraj postavljena vprašanja, kot človek, ki skuša samega sebe prepričati o nečem, za kar ve, da je zgrešeno. Korenine „bele strani“, piše, so v stari miselnosti, da smo nenačelen, hlapčevski narod, da je bila „bela garda“ strahopetna in premalo odločna, da je bila vsa ta politika obračanja plašča po vetru, hoja po poti najmanjšega tveganja itd. itd. To so seveda temeljna vprašanja, kar se tiče medvojne položaja v Sloveniji. Takrat se je ves ta problem skristaliziral v geslo: **žrtve morajo biti.** Tako pa so govorili tisti, ki so bili več ali manj na varnem in se jim ni bilo treba bati, da bodo

„žrtvovani“. Ko pa so se „žrtve“ slednjič zavedle in same zgrabile za brzo-strelke, so pa postale — izdajalci. Šetinc sam se je v izgnanstvu v Šleziji moral boriti za goli obstanek; o tem je pred meseci celo napisal nekaj zelo doživetih spominov, ki imajo nedvomno literarno vrednost. Toda, če on ni hotel biti „žrtev“ nacizma, zakaj zmerja z „izdajalci“ ljudi, ki niso hoteli postati žrtve komunizma?

„Iz Slovenskega domobranstva,“ piše Šetinc, „naj bi Himmler celo skušal ustvariti SS-divizijo, ki bi se bojevala tudi na drugih bojiščih, pa do tega iz neznanih vzrokov ni prišlo. Tako so se borili, kot so sami govorili, za ‘Boga in narod’, v resnici pa za svoj žep in okupatorja.“

Vzroki, zakaj se Slovensko domobranstvo — kot SS-divizija — ni borilo tudi na drugih bojiščih, niso prav nič neznani: to je bilo pač Slovensko domobranstvo in nič drugega! Slovenski domobranci so se v neštetih primerih upirali celo premestitvi iz rodne vasi nekam drugam, zato bi bilo smešno trditi, da so samo „neznani vzroki“ povzročili, da se niso borili na „drugih bojiščih“. Branili pa so tisto, kar so komunisti najbolj ogrožali: vero in domove. Da si je kdorkoli v domobranstvu nabasal žepe, tega pa Šetinc tudi ne bo lahko dokazal.

In potem preide Šetinc na stare strune: „Še celo danes je težko oceniti, kakšno neprecenljivo uslugo so naredili Nemcem s tem, da so sko-raj v celoti prevzeli breme boja proti jedru slovenske partizanske vojske.“ Prav nobene usluge niso naredili Nemcem! Treba je samo na to vprašanje pogledati skozi druga, realistična očala, pa je odgovor povsem jase-šen: jedro slovenske „partizanske vojske“ se ni borilo proti Nemcem, tem-več proti Slovencem!

„Če so partizani rušili za zaveznike strateško izredno pomembni štam-petov most, so ga domobranci branili,“ pravi Šetinc. Winston Churchill je nekoč izjavil, da se bo za reševanje britanskega imperija in življenje zve-žal tudi s hudičem (kar je prav za prav tudi storil), zakaj pa bi te pra-vice ne smel imeti naš „hlapčevski“ narod? Štampetov most, tovariš Še-tinc, je stal na slovenski zemlji, zgradili in obnovili so ga slovenski žulji! In če je imela komunistična partija l. 1941 pravico hujskati narod proti sodelovanju v vojni, ki so jo začeli „imperialisti“, zakaj odreka isto pra-vico ljudem, ki nimajo KP legitimacije? Ali se ni vsa ta zlaganost, vsa ta dvojna morala strahotno, ironično maščevala nad starimi partizani, ki so se — kot kaže — „borili“ proti Nemcem in „skušali“ „koristiti“ zaveznikom samo zato, da lahko danes njihovi siffovi garajo po nemških tovarnah, ker doma ni dela zanje!

Šetinc vidi v akcijah partizanskih brigad tisto „zgodovinsko slavo“, ki naj bi šele dala našemu narodu pravico do življenja v svobodi. Da smo po dolgih stoletjih ponemčevanja sploh še pri življenju, v tem ne vidi nobene posebne zgodovinske vrednosti. Domobranstvu priznava samo „div-ji in fanatičen pogum“, vprašuje pa še — kdo je bil žrtev? Slovenci, pravi

šetinc, in vsi zavezniški vojaki, ki so padli ker so zaradi domobranskih akcij lahko nemoteno prihajale nemške okrepitve na italijansko fronto.

Gre torej za progo Zagreb-Ljubljana-Trst, ali Maribor-Ljubljana-Trst. Če so po njej „nemoteno“ prihajale nemške okrepitve, ja, kje pa so bile partizanske brigade? Po vaseh seveda, kjer so pobijale nedolžne slovenske ljudi. Koliko zavezniških vojakov pa je bilo „prihranjenih“, ko so partizani zmetali v ogenj Mauserjevo družino z otroci vred? Koliko Nemcev je padlo, ker so partizani poklali Kozinovo družino na Zapotoku?

Potem pa šetince vest vendarle nekoliko zbode in se spusti v filozofsko razglabljanje o „osebni krivdi“, o tem, kdo je zaslepljeval in kdo je bil zaslepljen. O krivdi mladega dolenjskega kmeta in o krivdi tistih, ki so izdajstvo „pripravljali“. Potem prizna, da tudi „razvrstitev v kategorije ne pomaga dosti,“ ker je bil cilj isti... Pa tudi konec, tovariši, šetinc, tudi konec! Ribičiču in ostalim klavcem, se je v Kočevskem Rogu mudilo, zato se tudi oni niso ukvarjali s „kategorijami“!

Toda šetince se moti: te môre, ki mu sedi na vratu, se ne bo otresel. Lahko se tolaži, da je emigracija vsak dan bolj „depolitizirana“, da nas je samo še 500, toda o naši tožbi danes že ve ves svet. Svetovno časopisje že piše o pokolu v maju 1945 in glasovi o tem zločinu bodo odslej samo še glasnejši, še bolj prepričevalni. Dokler pa tega zločina javno ne prizna šetince sam in partija, ki ji pripada, toliko časa lahko pričakuje, da mu bodo sovražni „elementi“ metali polena pod noge, kjerkoli in kadarkoli se bo za to pokazala priložnost! V Kočevskem Rogu, Teharju in drugod, je namreč komunistična partija zagrešila isto usodno napako, s katero se je med revolucijo sama tolikokrat okoristila: dala nam je — mučence! Dvanajst tisoč mučencev! Brez njih bi slovenski protikomunistični upor že zdavnaj zbledel in obstal samo kot marginalna pripomba v zgodovini. Z njihovo smrtjo pa je bil postavljen trajen in neporušljiv temelj slovenske svobodnjaške miselnosti in dokler krivda rdečih ne bo javno izpovedana, ne bo miru v slovenskem življenju! Tudi tistih 500 „sovražnih“ lahko odide v večnost, toda njihovi sinovi vedo resnico in oni bodo to baklo ponesli naprej, dokler ne bo zagorela tudi v domovini!

Krivda Slovenskega domobranstva je zato kvečjemu krivda junakov klasične tragedije, ne pa krivda zavestnih izdajalcev; Tugomerjeva, ne Efijaltova!

Najbolj pa je treba šetincu zameriti njegov odgovor na vprašanje: kakšen naj bo naš odnos do umetniške zapuščine nekdanjih domobrancev? Za uvod pravi šetince, da skoraj vsi Norvežani poznajo umetniška dela Knuta Hamsuna, da pa se tudi skoraj vsi sramujejo njegovega „izdajstva“. Pustimo Norvežane in Hamsuna; šetince namreč boli naš Blantič. Takole piše: „Nekdanji domobranec je lahko boljši pesnik od koga drugega. Toda hkrati, ko to priznamo, denimo Blantiču, moramo orisati tudi vse druge razsežnosti, s katerimi je pesnik vplival na svoj čas — tudi po-

litične. Kajti umetnost ima vedno družbeno funkcijo ne glede na to, ali kdo to prizna ali ne, oziroma, kako to kdo razume...“

(Da je Balantič boljši pesnik, kot „kdo drugi“, mi prav dobro vemo. Vemo tudi, da bo nekoč postavljen vsaj ob Župančiča, ali — po izvirnosti in drznosti — še pred njega! Govoriti o „politični razsežnosti“ Balantičevega delovanja, pa je — milo rečeno — neumnost prve vrste ali pa spet papagajsko ponavljanje partijskih „resnic“. Še za Balantičevo pesniško delovanje je takrat vedela le peščica ljudi, kaj šele, da bi imelo neke „politične razsežnosti“. Balantič ni napisal ene same „domobranske“ pesmi, poglobljal se je v „metafizična razmišljanja“ kot pravijo eni, ali — kot pravi Jože Javoršek — otresal se je svoje „ministrantske preteklosti“; samo „političnih razsežnosti“ ni v njegovih pesmih!

Šetinc potem skuša opravičiti Balantičev umor in pri tem nehoti priznava izgubo, ki jo je z Balantičevo smrtjo utrpela slovenska poezija. Navsezadnje, partizani, ki so oblegali grahovsko postojanko niso niti vedeli, kakšen umetnik bo umrl tisto noč.

„Belogardizem“, piše Šetinc, „ni samo izkoriščal njegovo (Balantičevo) pesem, ampak tudi Balantiča samega tako, da ga je izpostavil v tistih belogardističnih postojankah, za katere je bilo že vnaprej jasno, da bodo padle pod udarom partizanske vojske, ker je hotel iz njega ustvariti žrtev in mučenika. Mučeništvo pa poznamo kot enega glavnih sredstev klerikalizma in mračnjaštva, daleč nazaj do današnjih dni.“

Balantič je bil seveda zavestno navzoč tistega usodnega oktobra 43 v Grahovem. In res: kakšen umetnik je umrl z njim! Bil je tudi podvržen običajni vojaški disciplini. Kako pa se je znašel prav v Grahovem, je bilo, ali bo, opisano drugod. Govoriti ali pisati, da ga je domobransko poveljstvo **namenoma** poslalo v Grahovo, ker je vedelo, da bo padlo „pod udarom partizanske vojske“, je pa debela in povrhu še neumna laž, ki bi si jo človek Šetinceve inteligence lahko prihranil. Kot niso vedeli partizani, kdo je v Grahovem, tako tudi domobransko poveljstvo tiste čase prav gotovo ni imelo časa brskati za „obetajočimi poeti“ in jih nastavljaljati tja, kjer je bilo najbolj verjetno, da bodo postali „žrtve in mučeniki“!

Tudi natikanje „političnih razsežnosti“ zato ne more zmanjšati čiste, estetske vrednosti Balantičeve pesmi. Ni pa tudi nobenih znakov, da bi njegova pesem, če bi preživel, sploh kdaj dobila „politično razsežnost“. Balantič je bil najprej umetnik in šele potem kaj drugega.

Slutil pa je Balantič nastajajoči čas, slutil z nami vred, ki smo takrat čitali „Byrona, Gorkija, Bloka in Puškina“, tako, kot partizanski pesnik Karl Destovnik-Kajuh. Naše slutnje je izrazil Balantič:

Reci mi mati besedo,
besedo v slovo,
vidiš me zadnjikrat,
mene več k Tebi ne bo.

Pokropi me z blagoslovljeno vodo,
da najdem vsaj konec poti;
mati, jaz pojdem duše iskat, mati, tja, kjer jih ni...

Kajuh, ki je že hodil na Skojevske sestanke, pa je takole slutil:

Ni res, ne morem verjeti
vestem tem zloglasnim,
da spet bo tako kot pred dvajsetimi leti.
Ne, ni res, ne morem verjeti...

Da bomo z barbarskimi klici hiteli preko zemljé,
da bomo pobijali vse, razrušili vse,
mi, ki čitamo Byrona, Gorkija, Bloka, Puškina,
in da bomo jutri divjali s peno
krvavo na ustih.
Uživali bomo ob krvi nedolžnih teles.
O, ne... o, ne...

Obe slutnji, Balantičeva in Kajuhova sta se uresničili. V njih pa je tudi vsebovana vsa razlika med nami in tovarišem Šetincem. Mi se je ne sramujemo!

ZA ZGODOVINO

GRAL. LEON RUPNIK – KATOLIŠKA AKCIJA

(Nekaj gradiva iz arhiva izvirnih dokumentov)

Agenda prezidentovega kabineta:

7. februarja 1945.

Pri prezidentovem osebnem tajniku dr. Kocipru se je javil član predsedstva Katoliške akcije Franc Pernišek, ki mu je poročal o sklepu Katoliške akcije, da si želi za eventualni prevrat kot edinega poveljnika Slovenskega domobranstva generala Rupnika, ki naj pripravlja za vsak slučaj tudi načrt za evakuacijo antikomunističnega prebivalstva, če bi vdrli k nam partizani s pomočjo Sovjetov.

Ljubljana, dne 9. febr. 1945

Dragi gospod Pernišek!

O Vašem poročilu glede mnenja in želj, ki so jih izrazili gospodje pri KA, in o čemer ste mi pred dnevi poročali, sem poročal tudi prezidentu.

Z očitnim zadovoljstvom je prezident vzel moje poročilo na znanje in mi naročil, naj se Vam v njegovem imenu toplo zahvalim za zaupanje in

izraze vdanosti, ki iz želje gospodov pri KA izhajajo. Njegov sklep je bil od nekdanj, da bo na mestu, ki ga zavzema, po svojih močeh storil vse, da svojega naroda ne bo razočaral. Kajpak je za njegovo delo in napore potrebno najširšega razumevanja pri vsem narodu, predvsem pa pri slojih in skupinah, ki soodločajo pri usmeritvi narodove usode. Zato ga je poročilo o sklepu KA — kot najpomembnejše ustanove za preusmeritev mišljenja našega naroda — naravnost ganilo.

Želi gospodom pri KA mnogo uspeha pri delu za poduhovljenje slovenskega naroda, pošilja pozdrave in obljube, da bo tudi vnaprej brezobzirno storil vse, da bo slovenski narod nekoč dosegel svoje vzvišene cilje.

Pridružujem tudi jaz svoje pozdrave
in ostajam z odličnim spoštovanjem

Vaš vdani

Dr. Kociper

General Rupnik pri domobrancih na bojišču

Kot nadvse zanimivo zgodovinsko reminiscenco prinašamo dobesedni ponatis poročila, ki ga je pod gornjim naslovom napisal poznani slovenski časnikar Slavko Skoberne za Slovenski dom X/17, Ljubljana 28. aprila 1945. — Op. ured.

Niso se nadejali, da bo prišel med nje. Slišali in brali so le njegove besede, ki jih je spregovoril v svojem zadnjem govoru vsem Slovincem, domobrancem pa še posebej: „Bodite ponosni na svoje zmage, poslušni, disciplinirani in enotni tudi v bodočnosti! Nobena preizkušnja nas ne bo zlomila! Ne bojimo se nobene preizkušnje, na vsako smo pripravljeni, vsaka možnost je preračunana. Jaz bom v vseh okoliščinah in v vsakem primeru ostal z narodom in če bo Bog hotel, bom za narod v boju z boljševizmom tudi rad padel!“

Generalove odločne in javne besede so vlile novega poguma junaškim borcem na novih bojiščih proti komunistom, ki so jih domobranci prav te dni potisnili globoko v „osvobojeno“ ozemlje ter zdrobili hud sovražnikov odpor na položajih, ki so bili po mnenju komunističnega vodstva nezavzetni.

Čeprav so se komunistične brigade bile na te napade že dolgo pripravljale, so domobranci strli njihov zagrižen odpor in jim prizadejali hude izgube v ljudeh in blagu. Trd je bil ta boj, a domobranci so ga vzdržali in zmagali, ker jih je vzpodbujala v tem boju očetovska generalova beseda: „Vztrajajte, jaz sem z vami in sem pripravljen za narod, če Bog hoče tako,

tudi umreti! Slovensko domobranstvo je in ostane nosilec nove svobode slovenskega naroda!“

Ni še utihnilo streljanje v prvih bojnih črtah globoko v kočevskih gozdovih in jutranje sonce je božalo zasedene višinske obronke, ko je prišel med nje. „Ne! Saj ni mogoče! Rupnik, Rupnik! General!“ Novica je hitela po patrolah prav do prvih bojnih črt. „Ah, ne, samo naš Vule (major Rupnik op. ur.) je prišel. Včeraj je bil še v bojih pri Toplicah. On je. Povsod se javlja, povsod zmaguje!“

Verjeli so šele, ko jim je general trdno stiskal roko in se z njimi očetovsko pogovarjal.

V Žužemberku so prezidenta prisrčno sprejeli. General si je najprej ogledal mesto, kjer sta srp in kladivo zapustila „osvobojenje“... V torek popoldne so bombniki večkrat rušili ta podeželski kraj, kjer sta danes zavladala smrt in razdejanje. — Žalosten je pogled na porušeno mesto, še bolj žalostne slike: skrušene matere in otroci nosijo cule in iščejo ostanke svojega premoženja.

General Rupnik je našel za vsakega toplo besedo. Pogovarjal se je z materami in jim dajal poguma v težkih urah.

Ob 9 smo že hiteli na domobranske položaje. Področni poveljnik in domobranski major sta pripovedovala generalu in spremstvu o poteku bojev na glavni bojni črti. Daleč tam v ozadju so se v soncu belile ruševine razdejanih suhokrajinskih vasi, zlasti Hinj, ki so jih komunisti šele pred nedavnim požgali, ker so se morali umakniti.

Čudovit, pa tudi žalosten je pogled na ta kraški svet. Levo in desno se položno in strmo dvigajo gozdnata, travnata in gola kamenita pobočja, tu pa tam porasla z mladimi bukvami. Še bolj se razveseli oko nad posejanimi in obdelanimi njivami, ki se kakor otočki razlivajo po sončnih hribih.

Suhokrajinci so kljub vsemu obdelali zemljo, nazadnje so jih komunisti pregnali iz vasi in jim požgali domove samo zaradi tega, ker niso marali v morilske tolpe in ker se niso mogli strinjati z njihovimi cilji.

Prijetna je bila pot po serpentinah, ki so se dvigale na višine, kjer so še pred dnevi divjali hudi boji. Domobranski poveljnik nam je pripovedoval, kako jo je pred meseci skupil na onem hribu — prav na svetli bukovni jasi. Bil je Sv. Primož. Tu so bili tudi pred kratkim hudi boji.

Sv. Primož bi morala za vsako ceno braniti X. ljubljanska brigada, ki je imela po vseh, gosto zaraslih pobočjih cele linije, za komunistične pojme kar dobrih utrd. Brigada je morala po tretjem domobranskem naskoku v beg proti Laščam. Tu pa so komunisti dobili nove udarce. Imeli so mnogo mrtvih in po pripovedovanju ljudi okrog 20 voz ranjencev. Še huje so jih komunisti izkupili pri Sv. Petru.

Tolovajem, ki so se nekaj časa upirali, niso pomagali bunkerji in zakloni. Domobranci so v naskoku napredovali po strmini in zavzeli vse višinske položaje. Zadnji tolovaji, ki so za vsako ceno hoteli braniti cerkev, kjer so imeli veliko skladišče streliva in min, so se brezupno borili nekaj ča-

sa v zvoniku, dokler ni cerkev zletela z vsem strelivom v zrak. Tu je padlo nad 200 tolovajev. Domobranci so zasedli še višje položaje in prodrli naslednje dni do točke „zakonspiranega svobodnega ozemlja“, z druge strani pa prodrli visoko na položaje, ki obvladajo gradišče VII. korpusa.

V živahnem razgovoru o bojih zadnjih dni smo hiteli naprej po cesti, ob kateri so ostala edino znamenja dvoletnega savojskega in komunističnega vladanja: požgane in porušene vasi Smuka, Stari log, Kleče, Mala gora, v gostejših gozdnih predelih pa odstranjene tolovajske cestne barikade in kamnite pregrade iz časov prvih „osvobodilnih“ dni po 8. septembru 1943, in najnovejše znamenje rdeče svobode: grobovi.

Slična razdejanja vidiš le še v vojnem filmu s fronte! Le nekaj ti daje poguma ob pogledu na vas: ostala nam je še vendar tako skopa zemlja, ki je prav to pomlad tako lepo cvetoča! Ob hišici, kjer je uživala srečo suhokranjska družina, cveto jabolane, nad njo pa so gozdovi, kjer trdno stoji slovenski domobranec, ki bo pregnal s te zemlje uničevalca našega naroda in domačij.

Ljudje, ki so jih komunisti pregnali iz rodni vasi, in teh je mnogo, sedaj s hrepenenjem gledajo v zeleneče gozdove, kjer domobranci bijejo odločilni boj tudi zanje. Niso verjeli, da je domobranska vojska tako močna. Ljudje ob Krki so jih videli v velikih kolonah, videli njihovo orožje, moralo in danes pravijo celo terenci: „Partizani so izgubljeni! Rupnikovi domobranci so močni!“

V porušeni Smuki, kjer so rdeči dolgo paševali, sem našel nedaleč od cerkve sveže grobove. Na iz platna narejenem venčnem traku sem bral: „Nam. komandanta XV. brigade“. Poleg tega groba je križ z napisom padlega Koširja, tik ob njem soborca NOV savojsca Desomma Cossima. Tolovaji so cerkev vso popisali zunaj in znotraj, da je na pogled ko hlev.

Samo to je ostalo v spominu na rdečo svobodo. Da je bilo rdečim tu vroče, pričajo tudi preluknjana drevesna debla. Danes je tu mirno in le ptičje petje te še opozori na življenje.

Nič drugače ni v Starem Logu — vse porušeno, uničeno. Le pod hribom sta ostali celi še dve bajtici, v kateri životarijo revni družini z bosimi in na pol oblečenimi otroki. Tu zares vidiš rdečo „svobodo. Vsega so jih „osvobodili“ — domov in življenja! Šele tu razumeš njen pomen: osvobodili so jih vsega, da bi postali brezdomci in morali v gozd. Suhokranjci pa so raje umirali in izgubili vse! Raje so zapustili domovino in se dali pregnati, kakor da bi jim služili. Res je gozd postal njihov novi dom, a v njem so prisegli zvestobo svojemu narodu s tem, da so se pridružili slovenskim domobrancem in danes bijejo prav v teh gozdovih odločilni boj s svojimi največjimi sovražniki — komunisti.

Pri tako preizkušenih junakih se je general Rupnik s svojim spremstvom zadržal v sredo, ko je obiskal položaje na bojišču. Fantje so kar hoteli skupaj, da pozdravijo svojega generala.

Nikoli ne bom pozabil pristrčnih trenutkov, ko jim je stiskal roko, jih udarjal po ramenih, se z njimi pogovarjal o bojih in jih bodril za prihodnje dni. Z domobranskih obrazov se je zrcalilo veselje nad visokim obiskom in trdno zaupanje v generalovo vodstvo. Pa tudi general je bil ves srečen med fanti. Na obhodu posameznih odsekov je pripovedoval poveljniku nekega odseka, svojemu adjutantu in spremstvu spomine na svoje prve vojaške nastope.

Ustavili smo se pri neki četi na pozicijski črti. Bili so presenečeni. Vod je bil v trenutku postrojen in stotnik — odlikovanec — je že raportiral generalu. General se je za vse zanimal, vsem podajal roko in za vsakega našel besedo — pa tudi cigarete. Pri zdravniku se je pozanimal za prvo pomoč in nego ranjencev, pri fantih pa za njihove domače.

Vse prekratki so bili trenutki obiska. Fantje so najraje generala imeli kar pri sebi. Tako zaupanje sem bral s fantovskih obrazov.

Oglasili smo se pri nekaterih točkah in pozdravili domobrance. Povsod smo jih našli dobre volje, četudi že več tednov vztrajajo v gozdovih in prežive dneve in noči kar na prostem, ob suhi hrani in pomanjkanju vode. Občudovanja vredni so ti borci za našo svobodo in narod jim bo dolžan hvalnosti.

Kljub temu da imajo domobranci mnogo dela, še vedno najdejo časa za razvedrilo in zabavo. Lovci bi se kar naslanjali ob njihovem pripovedovanju o lovu na srne, lisice in drugo divjačino. Naleteli smo tudi na skupino s harmoniko, ki se oglašča tam, kjer razmere le dovoljujejo.

Domobranci so dobro oboroženi. Skupina domobrancev, ki smo jo obiskali — poveljnik čete jo imenuje „raubšice“ — se je pohvalila, da je v 10 minutah zaplenila v nekem kraju pri Toplicah kar 17 „zbrojevč„. In ponosni so na te uspehe!

Topničarji so bili s svojimi topovi dobro zamaskirani. Oko jih ne opazi prej, dokler se jim docela ne približaš. General se je zanimal za topničarsko delo, ki je prav v zadnjem času pripomoglo k uspehom.

Po obisku v Kočevju se je general odpeljal s spremstvom v Žužemburg, od tod pa po kratkem odmoru proti Novemu mestu. Človek skoraj podzvestno želi čimprej iz objema ruševin naprej — v dolino ob Krki, ki se kakor sinjezelen pas vije med senčnimi gozdovi in vinorodnimi griči. Čaroben je pogled na ta čudoviti dolenjski svet. Sonce se upira v griče, na katerih čepe kakor posejane bajtice in zidanice. V vinogradih je vse živo. Žene in dekleta so pri trtjah. Vse dobro kaže, le galice ni, pa bo tudi šlo, samo da bomo lahko obdelovali in imeli mir. Tu so ljudje prav razumeli, kaj pomeni delo za naš obstoj in naše življenje ter bodočnost!

Prezident je bil posebno vesel, ko je videl, da pri delu pomagajo tudi domobranci.

Ob treh smo bili že v Soteski. Požgan grad je spomnil na jesenske dni 1943 leta, ko so tolovaji uničili to zgodovinsko poslopje zato, ker jim

pač ni več služilo, čeprav potem tod leto dni ni stopila domobranska noga. Ta danes stoji in stopa daleč v gozd.

Tu se pričinja glavna linija protikomunističnega boja.

Poveljnik, ki vodi to uspešno akcijo, je poskrbel, da je bila postavljena zveza med obema področjema Krke. Tako so protikomunistične edinice nastopile in segle daleč v „osvobojeno“ ozemlje tudi na tem področju.

Tudi v Soteski so fantje generala pristrčno pozdravili. Prezident si je ogledal najprej položaje, nato imel na zbrane domobrance vzpodbuden nagovor. Čestital jim je k uspehom in naročil zbrani skupini, naj izroči pristrčne pozdrave vsem fantom na teh odsekih, kjer so se domobranci zlasti v zadnjih dneh dobro izkazali.

Domobranska morala je na višku. Zato so tudi uspehi. Ves VII. korpus je zaposlen samo za ta odsek, a vse zama. Domobranci so prvič že prodrli do Semiča, nato ustalili svoje trdne položaje za nadaljnji boj.

17. aprila so tolovaji začeli z napadi v področju Podhosta - Toplice - Gorenja Straža. Svoj napad so osredotočili na Toplice. Naslednji dan so domobranci uničili tolovajsko oskrbovalno kolono. Tolovaji so se zaradi hudega pritiska umaknili s težkim orožjem, napadli pa so Podturn. Podhosto je XII. brigada zama napadala. Bila je pregnana in tepena. Manjše tolovajske skupine so se skušale 22. aprila prebiti pri Klečah, bile pa so odbite. Prav tako so bili tolovaji pregnani 24. aprila pri napadih na področju Podstenice, D. Sušico in Toplice. Domobranci so tolovajem pretrgali zveze s Podljubnim.

Prav tako prihajajo poročila o uspehih dobrovoljskih četniških skupin, ki operirajo na drugem področju. Ti so uničili glavno tolovajsko tiskarno. Plen je ogromen. V teh bojih so komunisti imeli 400 mrtvih in ranjenih.

Po izjavi poveljnika vsega področja, so tolovaji imeli zadnje dni na celotni bojni črti 2000 mrtvih, ranjenih in ujetih. Na vsem bojišču so našli 849 mrtvih tolovajev. Domobranske in nemške izgube so v primeri s tolovajskimi neznatne. Zaloge zaplenjenega materiala so velike.

General je spet čestital vojakom k uspehom, nakar se je s svojim spremstvom odpeljal naprej. Za kratek čas se je ustavil še v naslednji vasi in se pogovarjal z vojaki in domačini, ki so ga pristrčno pozdravili.

Še vse lepša je bila vožnja proti Novemu mestu. Človek se počuti kar zadovoljnega in srečnega, ko se pripelje iz požganih krajev med prijazne vasi in žitna polja. Povsod tako lepo obdelano, povsod življenje.

Pot iz Soteske proti Novemu mestu je bila zame še posebno zanimiva. Oči so v bežnih trenutkih hotele objeti vse te kraje, skozi katere smo korakali zgodovinske dni 10. septembra 1943, ko so nas tolovaji hoteli zvaбити v Sotesko in prav v teh krajih z nami „processe“ uganjati.

Takrat sem bil ob Vuku Rupniku, ki nas je rešil. Nepozabni dnevi! Nepozabni zlasti zaradi tega, ker so nam dokazali, da je le v strnjnosti, enosti in discipliniranosti naša moč in naša zmaga. Takrat nas je bilo ma-

lo, ki nismo verjeli v polom. Zaupali smo si, vsi pa zaupali poveljniku Vu-ku, ker nas je združila skupna zavest: živimo za svoj narod! — In od ta-krat so domobranske vrste rasle, od takrat imamo tudi svojega generala!

Vse prekratka je bila pot do Novega mesta, da bi se zbral ob spomi-nih na te dni. Vavta vas, Prečna, Šmihel, Novo mesto.

V mestu je šlo od hiše do hiše: „General Rupnik, general Rupnik!“ Ljudje so ga spoznali in ga pozdravljali. Novo mesto je pozdravilo reši-telja slovenskega naroda v njegovih najtežjih dneh. Novo mesto je prvič pozdravilo očeta majorja Rupnika, junaka, ki se je 8. septembra 1943 po-stavil na čelo dolenjskih protikomunističnih borcev, ki se imajo prav njemu zahvaliti, da niso umirali v ječah in brezni kot v Jelendolu, Mozlju in dru-god.

General je najprej obiskal bolnišnico v Kandiji in pozdravil ranjence. Pri njih se je zadržal nad eno uro. Ranjenci so bili visokega obiska zelo ve-seli. Prezident jim je prinesel cigarete in se pri vsakem ranjencu ustavil in se z njim pogovarjal.

V otroški sobi se je general zanimal za otročička z zavezanimi očmi. Ker je zdravnik dr. Kirn potožil, da bo v slučaju prepozne pomoči zdravnika-specialista ob oči, je general odločil, da se otroka takoj na njegove stroške odpelje v Ljubljano.

Po obisku ranjencev se je prezident zamudil s svojim spremstvom še v konviktu, kjer so nas pogostili usmiljeni bratje. Tu je izrekel prezidentu zahvalo za delo za narod v imenu Dolenjcev dr. Blatnik. V svojem govo-ru se je zahvalil prezidentu, da je najprej dal Novemu mestu in Dolenjski za poveljnika svojega sina, sedaj pa priljubljenega stotnika Stamenkoviča.

Prezident je v svojih zahvalnih besedah poudaril misli iz svojega za-dnjega zgodovinskega govora ter pribil: „Moramo vzdržati in vzdržali bo-mo! Borili se bomo proti boljševizmu z vsemi močmi in z vsemi, ki se bore proti komunizmu!“ Za generalom je še spregovoril poveljnik področja. Po-veličaval je vztrajnost in borbenost slovenskih domobrancev in dal javne-priznanja za uspehe v zadnjih bojih, kjer so se še posebno izkazali.

V imenu bolniške uprave sta pozdravila generala in goste še prior in upravnik.

Pred odhodom iz bolnišnice so bolničarke-prostovoljke izročile gene-ralu šopek cvetic, ranjenci pa so metali nanj skozi okna cvetje.

General je nato obiskal domobranski štab in županstvo. Tu ga je po-zdravil župan dr. Virnik in se mu zahvalil za novo denarno pomoč Novemu mestu. Po obisku na Okrajnem glavarstvu se je general odpeljal na Obči-ne, kjer se je zadržal nekaj minut, potem pa odpeljal domov.

Generalov obisk pri domobrancih na bojiščih dokazuje, da vrhovni in-špektor vsega slovenskega domobranstva general Rupnik z vso pozornostjo in skrbjo spremlja domobransko delo, zlasti boj proti komunistom na sloven-skih tleh ter zagotavlja našemu domobranstvu pravo vodstvo v odločilnih

dneh, ko bije naš narod najodločilnejše boje za svoj obstanek in svobodo. General je s svojim delom za narod in slovensko domobranstvo dokazal v težkih časih resnično voljo, da mu je znal pomagati in ga voditi. To je požrtvo, da ga bo vodil tudi v bodočnost in po zmagi, ki jo bije s svojim slovenskim domobranstvom v teh odločilnih dneh! Ves narod in vse slovensko domobranstvo mu zaupa in mu bo sledilo do končne zmage.

L. K.

SENCE PRETEKLOSTI

Pod tem naslovom je Ljubljanski dnevnik pred časom objavil 59 nadaljevanj obsegajoč feljton Janeza Čučka, ki v njem skuša odgovoriti na vprašanje: Kdo sestavlja slovensko politično emigracijo; kaj so njeni smotri in cilji; kako deluje; kje in kdo jo podpira; kako se je porodila?

Čuček naslanja svoje „ugotovitve“ na naslednje ključne postavke:

- a) pogovor z Rudo Jurčecem;
- b) pogovor z dr. Tinetom Debeljakom;
- c) pogovor z enim od „mladih“;
- č) pregled nekaterih slovenskih zdamskih publikacij;
- d) obisk pri slovenskih „staronaseljencih“ v Buenos Airesu.

Celoten feljton se nanaša v glavnem na Čučkov obisk v Buenos Airesu. Zadnja postavka, razgovor s slovenskimi „staronaseljenci“ v Argentini, nas torej ne zanima. Ostale točke pa zaslužijo odgovor in pojasnilo.

Čuček, tako vsaj kaže, mora biti mlajši človek (gledano s stališča 41—45), se pravi človek, ki so mu „zgodovino“ vtepli v glavo v šolah in zdaj sveto verjame vse, kar je slišal. Tega mu navsezadnje niti ne moremo zameriti. Graje vredno pa je njegovo očitno mišljenje, da je vse, kar emigracija govori in piše, navadno blebetanje „senc preteklosti“, ki ni vredno niti premisleka, kaj šele verovanja.

To in pa površnost s katero si je Čuček zapisoval vtise v Buenos Airesu, in s katero je pregledoval zdamski tisk, je vzrok, da je njegov feljton na ravni pisanja publikacij, ki jim gre za senzacionalne, škandalozne članke, ki privlačujejo bralce predvsem zaradi mastnih naslovov, ne pa zaradi stvarne vsebine. Da so nekatere njegove ugotovitve pravilne, je tudi treba zapisati; to velja predvsem za dejstvo, da tista „prvotna“ emigracija počasi odhaja ter da na izpraznjena mesta ne stopa nova generacija po načelu „ena-ena“. To pa velja tudi za „prvotno“ generacijo partijcev, čeprav ima seveda pri nadomeščanju odhajajočih veliko lažje stališče.

Toliko torej za uvod.

Oglejmo si zdaj glavne točke Čučkovega pisanja. Najprej pogovor

s pokojnim Rudo Jurčecem. Čuček pravi, da ga je obiskal na domu, v ulici Cuba, 2247 ter da je bila med razgovorom navzoča neka ženska, verjetno Jurčeceva gospodinja. Toda fizična dejstva nas tukaj ne zanimajo, v kolikor niso točna, bodo gotovo zanikana s prave strani.

Čuček pravi o Jurčecovi „skupini“ naslednje: „(Ta skupina) odpadnikov od Slovenske krščansko demokratske stranke je namreč nekak nasledek tradicij tako pred. in medvojnih 'Stražarjev' z ljubljanske univerze, kot 'mladcev', ki jih je okoli sebe zbiral prof. Ernest Tomec...“ In nato: „Njihova vizija vključuje samostojno Slovenijo — toda trdno v rokah klera in brez demokratičnih političnih svoboščin za delovanje katerihkoli drugih demokratičnih političnih strank. So skrajno protijugoslovanski (podčrtal pisec) in tega niti najmanj ne skrivajo.“

Jurčec nikdar ni imel neke organizirane „skupine“. Njegov „Sij“ je bil v glavnem plod njegovega osebnega dela in dela zelo ozkega kroga sodelavcev, ki pa, vsaj kolikor je javnosti znano, niso nikdar formirali neke organizacije v pravem pomenu besede. Da pa je bil ta krog „skrajno protijugoslovanski“, drži.

Zato se mora človek samo nasmehniti, ko v drugem nadaljevanju feljtona, ki ga Čuček skuša začenjati z dramatičnim opisom Jurčecovega „avant de mourir“, bere naslednje Jurčecove besede (po Čučkovih zapiskih): „Nemci so nas izdali, Italijani so nas izdali, Angleži in Američani so nas izdali. Verjeli smo vsem, mislili smo, da bomo lahko ustvarili našo Jugoslavijo (podčrtal pisec), pa je šlo vse po vodi...“

Kako je torej s tem, da je Jurčec v 19. nadaljevanju „skrajno protijugoslovanski“, v drugem nadaljevanju pa žaluje nad „našo Jugoslavijo“? Ali Jurčec ni več vedel, kaj govori? Ali se je na smrtni postelji „spreobrnil“? Ali pa mu je Čuček sam položil v usta, bolje — pripisal besede, ki jih Jurčec ne more več zanikati? To zadnje bo najbrž držalo; gre pa pri vsem tem, se pravi — pri celotnem Čučkovem feljtonu — za popolnoma preiščljeno taktiko, o kateri bom spregovoril v zaključku.

Čučkovi zapiski o razgovoru z dr. Tinetom Debeljakom so previdnejši in v kolikor niso točni, spet ni stvar nekoga tretjega, da jih zavrača, ker bo to gotovo opravil dr. Debeljak sam.

Toda Čuček je — tako piše — „z obrazom pokeraša“ poslušal Debeljakove navedbe o ozadju spora Tito-Moskva, se pravi o tem, kdo je koga „izključil“. Tu se spet kaže Čučkova „napiflanost“ zgodovinskih „resnic“, ki jih je najbrž slišal v šoli in o njih nikdar ni dvomil. Čuček si bo prihranil marsikatero presenečenje in razočaranje v bodočnosti, če si podrobno ogleda razvoj tega spora. Dr. Debeljak ima namreč brez dvoma prav: Jugoslavija ni izstopila iz Kominforma, bila je izključena, kljub svojim prizadevanjem, da se to ne bi zgodilo.

Prye „težave“ so prišle na dan s pismi, ki sta jih Centralna komiteja sovjetske in jugoslovanske partije izmenjala 20. in 27. marca 1948. Ko ta prizadevanja niso prinesla zaželenih rezultatov, sta Tito in Kardelj „po

naročilu CK KPJ", 13. aprila 1948 poslala Centralnemu komiteju v Moskvo osebno pismo. V njem se najprej pritožujeta nad dejavnostjo in obnašanjem sovjetske obveščevalne službe v Jugoslaviji, potem pa zagotavljata Moskvi, „da je Jugoslavija življenjsko zainteresirana na čimbolj tesnih stikih“ (s Sovjetsko zvezo), ter da je Sovjetska zveza „v moderni Jugoslaviji, pod sedanjim vodstvom, zadobila najzvestejšega prijatelja in zaveznika.“ Nato opozarjata Sovjete, da je Jugoslavija upravičena do sovjetske pomoči za obnovo države, ker je to tudi v interesu Sovjetske zveze: „Navsezadnje,“ pišeta Tito in Kardelj, „Jugoslavija leži v neposredni bližini kapitalističnega sveta, ki ogroža ne le mirni razvoj Jugoslavije, temveč tudi razvoj drugih dežel ljudske demokracije, torej tudi Sovjetske zveze.“

Izražajoč prepričanje, da gre za hud „nesporazum“, zatrjujeta Tito in Kardelj, „da je naš edini namen odvrniti sumničenje in pomanjkanje zaupanja, ki sta padla na čistost tovariških in bratskih čustev lojalnosti, ki navdihujejo Centralni komite naše (jugoslovanske) partije do Vsezvezne komunistične partije Sovjetske zveze. Tej partiji bomo vselej hvaležni za marksistično-leninistične nauke, ki so nas vodili doslej in nas bodo tudi v bodoče. Ista čustva lojalnosti pa nas navdajajo tudi do Sovjetske zveze, države, ki nam je bila v preteklosti in bo v bodočnosti visok zgled, in katere pomoč, ki so jo od nje prejeli naši narodi, tako visoko cenimo.“

Po tem slavonspevu, ki naj bi potolažil Stalina in njegove funkcionarje, predlagata Tito in Kardelj, naj bi v Beograd prišla posebna sovjetska delegacija, ki bi „vsa vprašanja preiskala v podrobnosti.“

Toda Stalin se ni dal preprositi. V pismu 4. maja 1948, očita moskovski Centralni komite beograjskemu, da še vedno zanikuje vse zmate, katere so bile razkrinkane z „dokumentarnimi dokazi“. Tito-Kardeljevo pismo pa zavrača kot „otročarijo, ki se ji človek lahko samo smeje“. In potem sledi lekcija: sovjetski ambasador v Beogradu je na višji ravni kot ambasadorji raznih „buržujskih“ držav, ki spodkopavajo temelje jugoslovanske države. Sovjetski ambasador, ki je „odgovoren komunist“, predstavnik prijateljske države, ki je osvobodila Jugoslavijo, ima **pravico in dolžnost**, da se od časa do časa z jugoslovanskimi komunisti „pomeni“ o raznih vprašanjih, ki jih zanimajo.

„Jugoslovanski voditelji,“ nadaljuje moskovsko pismo, pa „ne vidijo nobene razlike med zunanjo politiko Sovjetske zveze in Anglo-Američanov, v jugoslovanski partiji ni več zaznati duha razrednega boja, krepijo se kapitalistični elementi na vasi in v mestu in vodstvo ni nič ukrenilo, da bi jih držalo v šahu. Tito in Kardelj pa vse to zanikujeta,“ pravi moskovsko pismo, „ker sta se odločila za oportunistično politiko Buharinovega tipa, po kateri bodo gnili kapitalistični elementi pričeli z mirnim potom prehajati v socializem.“

Moskovsko pismo potem obtožuje jugoslovansko partijo, da je zagrešila iste napake kot manjševiki pred 40 leti. Sledita potem dve ključni poglavji, ob katerih bi se moral krepko zamisliti ne le Janez Čuček, temveč tudi vsi

tisti, ki z njim vred verjamejo, da emigracija samo laže, da bi oprala lastno krivdo.

„Tovariša Tito in Kardelj,“ pravi moskovsko pismo, „vse to zanikujeta in trdita, da so vse odločitve Narodne Fronte (t. j. Osvobodilne fronte, op. p.), v resnici odločitve partije, da pa se jima ne zdi potrebno poudarjati, kako in na kateri konferenci je bila napravljena ena ali druga odločitev.“

„Toda prav v tem je poglavitni greh jugoslovanskih tovarišev,“ pravi moskovsko pismo, „to je — bojijo se pripeljati stranko na dan ter pred vsem narodom pokazati na njene odločitve, da bi narod seznanili z vodilno silo, se pravi s partijo, in z dejstvom, da partija vodi Narodno fronto in ne obratno.“

(Tako torej je bilo med vojno, po njej — in bo, dokler tudi sedanjí jugoslovanski režim ne bo samo — „senca preteklosti“.)

Moskva je nato obvestila Beograd, da bo celotno vprašanje izročeno Kominformu na zasedanju v Bukarešti. Jugoslovani so še enkrat s pismom 20. junija 1948 prosili za milost in „direktno poravnavo“ z Moskvo; toda prošnja ni bila uslišana in 21 predstavnikov komunističnih partij je Jugoslavijo izključilo konec junija 1948, svojo odločitev pa potrdilo z novo resolucijo novembra 1949.

Dejstvo pa, da je Jugoslavija s pomočjo kapitalističnega sveta (ki naj bi po Tito-Kardeljevem mnenju še aprila 1948 ogrožal Jugoslavijo) obstala, je pripomoglo k rojstvu pravljice, da je Tito prelomil z Moskvo. In te pravljice se je seveda naučil tudi Janez Čuček.

Najresnejši je Čuček v svojem zapisu pogovora z enim mlajših slovenskih Argentincev. To, da imamo med seboj v Buenos Airesu mlajšega Slovenca, ki smatra, da je njegov oče (advokat?) „obremenjen“, ni neko ravno pretresujoče dejstvo. Povsem logično je, da je nemogoče odrezati še tako majhen kos nekega naroda, ga presaditi v neko popolnoma drugačno okolje, v morje tujih ljudi in potem pričakovati, da bo ta presajena „mladika“ rastle tako, kot bi na starem deblu. Naši otroci so seveda Argentinci, Američani, Avstralci, ali karkoli že, toda v ogromni večini se zavedajo, v čem je tista „obremenjenost“ njihovih očetov: v neugasljivem spominu na vrstnike svojih mladosti, ki jih je brat-Slovenec-komunist, v slepem sovraštvu poklal in s tem pred vsem svetom, ne le pred našimi otroci, dokazal zmoto svoje filozofije; zakaj samo iz popolne zavesti zmote in krivde se lahko porodi tako zverinsko sovraštvo, kakršno se je zdijalo nad zvezanimi slovenskimi domobranci v Kočevskem Rogu.

In če koga med našimi mladimi v resnici moti očetova „obremenjenost“, pa to gotovo ni pojav, ki bi bil tipičen za našo mlado generacijo. Pravtako, kot bi bil Janez Čuček najbrž prvi, ki bi trdil, da nikakor ni tipično za sinove slovenskih partijcev, da napravljajo samomore. Presteje jih naj sam, emigracija niti ne ve za vse! Vemo pa, da iz našega mladega rodu nihče ni segel po vrvi ali revolverju zaradi — očetove „obremenjenosti“!

Čučkova površnost in splošna neorientiranost ni nikjer bolj razvidna,

kot v njegovem opisovanju zdomskega tiska in organizacij. Vse je nametano križem kražem, kar vzbuja povsem verjetno hipotezo, da se je po obisku v Buenos Airesu na ljubljanski OZNI (katere agent skoraj gotovo je) vseh del v knjižnico, arhiv, ali karkoli že imajo, ter potem iz raznih publikacij nabral „ocvirke“ s katerimi je zabelil svoje vtise iz Buenos Airesa.

Ni niti časa in prostora, da bi se ustavljali pri vseh Čučkovih navedbah in napakah. Velja pa se ustaviti pri letaku, ki naj bi ga „narodni izdajalci“ pripravili konec novembra 1941, a ga je „čučeče oko obveščevalne službe OF“ pravočasno odkrilo, zaseglo in uničilo. Čučku ne bi škodovalo, če bi se dalj časa ustavil ob njem.

V prvi točki letaka beremo: Komunisti hočejo v OF zbrati vse za orožje sposobne slovenske može in fante ter jih podrediti vodstvu KP. — Laž — ali resnica? — Resnica! — Tudi Čuček bo to priznal.

Druga točka: Komunisti izvajajo s pomočjo OF sabotažna dejanja, da na ta način ustvarjajo nered po deželi in s tem pripravljajo tla komunizmu. — Sabotažna dejanja? Gotovo; in nekatera so bila zelo „inteligentna“. Komunizem? Kaj pa imajo danes Slovenci na vratu, če ne komunizem? Tudi ta točka torej drži.

Tretjič: Komunisti hočejo, ko bo prišel čas, z oboroženo silo OF uvesti v Sloveniji boljševiško diktaturo. — Vsak režim, ki sloni na volji ene same stranke, je diktatura. Trditev, da je mogoče katerikoli narod vzgojiti do take mere, da bo v vseh vprašanjih mislil enako in za vse probleme našel isto rešitev, je — oslarija. — Tudi ta točka drži.

In potem: „Vsako nasprotovanje delu OF je izdajstvo.“ Drži; to vendar trdijo še danes! — „Čemu vse te žrtve? Ali bo vojna zaradi tega en sam dan prej končana?“ tako se vprašuje letak. Odgovor: Slovenski komunisti se danes celo hvalijo, da so se na naših tleh odigrale zadnje bitke druge svetovne vojne — 17. maja 1945. — Skoraj deset dni po koncu vojne!

Dalje: „Vsa ta dejanja prinašajo našemu narodu samo škodo, samo uničenje narodnega premoženja in nepotrebno ubijanje.“ Tako letak. Neki je gotovo popis materialne škode ob koncu vojne. Čuček naj si ga ogleda in potem v samoti svojega stanovanja, kjer se ne bo bati, da bi se komu zameril, izpraša svojo zdravo pamet in vest. Začne lahko morda z vprašanjem, kakšen strateški ali taktičen smisel je imelo rušiti progo Ljubljana-Vrhnika...

Letak pravi: „Komur je usoda naroda resnično pri srcu, mora odkloniti in obsoditi početje partizanov, ki slovenskemu narodu nikdar ne more prinesiti sreče in lepše bodočnosti.“ Čuček bo spet rekel: Nič ne vedo, kako je doma, kako srečni smo in kako lep je naš vsakdanji dan... Drži; ampak po čigavi milosti? Po milosti kapitalističnega zapada, ki je Jugoslavijo smatral za tako nevarno, in kjer imajo razni jugoslovanski „narodni izdajalci“ tak vpliv, da jim je posodil ali enostavno „šenkla“ težke milijarde. Nekaj se pa seveda mora poznati; za take barabe, da bi čisto vse v svoje žepe zbasali, niti mi, „narodni izdajalci“, nimamo slovenskih komunistov.

Tisti letak je torej govoril čisto resnico. Ostane samo vprašanje narodnega ponosa. Komunisti smatrajo, da smo si Slovenci z „osvobodilno vojno“ priborili „prostor na soncu“; dokazali smo, da smo „zgodovinski narod“ in kdo ve kaj še vse. Spet pa se seveda postavlja vprašanje: za kakšno ceno?

Čehi gotovo nimajo manjšega ugleda v svetu kot mi. Mi imamo Tita, oni imajo Dubčka, ali so ga vsaj imeli. So v istem „socialističnem taboru“ kot Slovenci in tudi „uživajo“ vse dobröte, ki so s tem zvezane. Kakšno ceno pa so oni plačali? Vlade so si lepo izročali iz rok v roke, med vojno pa so poskrbeli za svojo čast in slavo s Heidrichovim umorom. Nemci so jim zažgali Lidice in pobili ljudi; danes pa za to ve ves svet. V Združenih državah imajo menda celo mesto, ki se imenuje Lidice v čast požgani češki vasi. Pri nas pa so gorele vasi kot pastirski ognji, padali pa so kaplarji in „feldvebelni“, ki si najbrž niso želeli nič drugega, kot vrniti se domov v Mecklenburg ali Vechto. Ljudje po vsem svetu so si na vse mogoče načine prizadevali ohraniti življenja in lastnino v vojni vihri, ko je divjala čez njihove dežele, samo našim slovenskim komunistom se je tako mudilo „v slavo“, da so drveli preko grobov lastnih bratov in pogorišč lastnih domov.

Čuček seveda svojega feljtona ni napisal samo zato, da je imel Ljubljanski dnevnik, ki ga je objavil, zagotovljenih toliko in stolpcev vsak dan. Pisanje take vrste je vselej skrbno premišljeno, ker navsezadnje vsebuje tudi določeno mero rizika. Da pa se ne bi ta riziko v resnici pretvoril v breme, postavlja za dramatično neposrednostjo tudi to-le vprašanje, naslovljeno vsem „narodnim izdajalcem“, pa seveda tudi tistim, ki bi jih njegov feljton le zapeljal v napačna premišljevanja. „Kdo, v imenu resnice,“ vprašuje Čuček, „je pobijal po tej zemlji, kdo je kriv za grobove, kdo je oblačil uniforme, ki so jih podarili Nemci in streljal z orožjem, ki so ga dali Nemci in drugi okupatorji?“

„Si tacuisset...“, če bi vsaj jezik držal za zobmi, bi rekli po domače. Slovenski domobrancí niso nikomur tajili, kakšne uniforme so nosili in čigavo orožje so rabili. Dejstvo, da je do tega prišlo, pa je v resnici največja obtožba komunistične Osvobodilne fronte. Da so s svojimi norimi akcijami in zločini nad lastnimi ljudmi prisilili preproste kmečke fante v obup, iz katerega je vodila edina rešilna pot samo s tujčevo pomočjo, je največji zločin zagrešen nad slovenskim narodom med preteklo vojno.

In kar se pobijanja tiče: Čuček piše tudi o naši organizaciji Tabor ZDEPB, čeprav tudi tu nima točne slike, saj je našo „Belo knjigo“ pripisal drugemu avtorju. Pa to seveda ni važno. Bolj važno bi bilo, če bi Čuček bralcem Ljubljanskega dnevnika z enim samim stavkom povedal, kakšna je vsebina Bele knjige. Doslej smo brali samo to, da blati narodno-osvobodilno vojno. Mi pa seveda vemo, da vsebuje najmočnejši odgovor na Čučkovo vprašanje: kdo je pobijal? Lahko je reči in pisariti: blatite, obrekujete, lažete. Težko pa je vzeti v roke Belo knjigo, pregledati njene stra-

ni in reči: Ni res! Šele, kadar bo Janez Čuček vzel v roke Belo knjigo in po slovenskih vaseh, ne po Buenos Airesu, iskal odgovor na vprašanje, kdo je pobijal, takrat bomo lahko rekli, da je to žurnalist, časnikar Janez Čuček, ne pa navaden partijski cucek, ki lahko teka levo in desno samo tako daleč, kolikor mu dopušča veriga partijske discipline.

In za zaključek se povrnimo k vprašanju Jugoslavije in jugoslovanstva. Čuček, tako kot ostali komunistični pisuni, javnost nenehno svari pred zločinskih emigracijo, ki hoče uničiti Jugoslavijo. Mi seveda lahko govorimo samo v imenu slovenske emigracije — ker je najbrž le malo Slovencev v emigraciji, ki bi odobravali taka nora početja hrvaških emigrantov, kot je bilo ugrabljenje ameriškega potniškega letala. Res je namreč, da danes v slovenski emigraciji ni nobene organizirane skupnosti, ki bi se zavzemala za brezpogojno zrušenje Jugoslavije. Toda, če hoče biti Čuček žurnalist v pravem pomenu besede, ki bi svojim bralcem poročal to, kar v resnici je, potem bi moral zapisati, da je vsa slovenska emigracija proti komunistični Jugoslaviji. To seveda drži, čeprav se sicer grizemo tudi med seboj. To velja še posebej, ko govori o tistih emigrantskih krogih, ki naj bi imeli dostop v razne „študijske“ ali celo „obveščevalne“ centre svojih „novih zaščitnikov“. Čučkov feljton namreč izzvanih nekako takole: še vedno migajo, čeprav se starajo in jih bo v desetih ali petnajstih letih zmanjkalo, imajo pa hudiči dobre zveze, zato se jih bojte, ker hočejo zrušiti Jugoslavijo...

Človek se vprašuje, čemu vse to strašenje ljudi z „narodnimi izdajci“, ki za tujimi plotovi pripravljajo nasilni konec Jugoslavije? Res je seveda, da ima strah velike oči, in če se spomnimo celih litanij „sovražnikov“ sedanje Jugoslavije in njenega „samoupravnega sistema“ kot jih naštevajo razni funkcionarji, potem razumemo tudi Čučkovo pisarijo. Kot pa se Slovensko domobranstvo med revolucijo ni borilo proti Jugoslaviji, tako tudi slovenski politični emigraciji ni končni cilj zrušenje Jugoslavije. Toda, če naj nekoč nekdo napiše pravično sodbo o doslej najtežjem obdobju slovenske zgodovine, potem mora nekje biti zapisana tudi naša stran te zgodbe; in brez ozira na Čučkovo posmehovanje in zmajevanje z glavo smo prepričani, da bo vredna vsaj toliko, kot njegovi feljtoni in pisanje drugih komunističnih „zgodovinarjev“.

Potrebno pa bi bilo, da bi Čučku podrobno odgovorili tudi drugi prizadeti posamezniki ali organizacije, zakaj za dokončno zmago laži ni potrebno nič drugega kot — molk pravičnih.

Da bo „Tabor“ lahko zagovornik resnice in klicar k neprestanemu boju do končne svobode našega zasužnjenega naroda, mora redno izhajati! Če hoče redno izhajati, ga moramo redno plačevati! Zavedajte se tega! „Tabor“ nima mecenov! Poravnajte redno naročnino, nabirajte novih naročnikov in prispevajte v naš tiskovni sklad!

VLADIMIR BUKOVSKI

Konec decembra, tik pred božičem, je bil izpuščen na Zapad sovjetski pisatelj Vladimir Bukovski, ki je prišel v Zürich z letalom naravnost iz sovjetskih ječ, kjer je bil dolga leta zaprt. Njegov izpust je dosegla čilska vlada s tem, da je s svoje strani izpustila komunističnega voditelja Corvalana, ki so ga imeli zaprtega v Čilu.

Bukovski se je rodil v Sovjetski zvezi leta 1942 in pripada torej mladi generaciji, ki je zrasla izključno v komunističnem sistemu in katera kaj drugega razen komunizma sploh ne pozna.

V nasprotje s komunističnim režimom je prišel Bukovski že v svojih šolskih letih, ker je objavljал časopis, ki ni bil v skladu z uradno marksistično ideologijo. Zaradi tega so ga izključili iz šole in mu vsako nadaljnjo šolanje sploh prepovedali.

Po izključitvi je še naprej objavljал svoje pesnitve v časopisih, ki so podtalno in ilegalno izhajali.

Leta 1963 je komunistična policija napravila pri njem hišno preiskavo in našla Djilasovo knjigo „Novi razred“. Za to so ga internirali v psihiatrično kliniko, kjer je prebil 15 mesecev.

Leta 1965 je Bukovski organiziral na Rdečem trgu v Moskvi javno demonstracijo v znak protesta proti aretaciji Sinjavskega in Daniela. Zaradi tega je prišel za nadaljnjih osem mesecev v psihiatrično kliniko.

Leta 1967 je Bukovski spet sodeloval pri neki protikomunistični demonstraciji. Posledica: tri leta koncentracijskega taborišča.

Ko so ga izpustili, je sestavil izčrpno študijo o položaju nasprotnikov režima, ki jih je sovjetska oblast internirala v umobolnicah. To poročilo je prišlo na Zapad in postalo znano po vsem svetu. Posledice so bile za Bukovskega zelo hude: leta 1972 so ga obsodili na 12 let ječe in koncentracijskega taborišča, odkoder ga je sedaj rešila čilska vlada s tem, da je izpustila partijskega voditelja Corvalana.

Po svojem prihodu v Zürich je Bukovski odgovarjal na vprašanja raznih novinarjev in dopisnikov. Najvažnejšo vsebino njegovih odgovorov podajamo v naslednjih odstavkih.

Vprašanje: „Zakaj internira Sovjetska zveza drugače misleče ljudi v umobolnicah?“

Bukovski: „Stvar je sledeča: v smislu marksistične materialistične doktrine in komunističnega nauka, je vsak človek zgolj produkt, odraz in proizvod svoje okolice. Zgodilo pa se je, da so se v sovjetski družbi po 60 letih komunizma pojavili ljudje, ki se zavestno in brez ozira na žrtve borijo proti komunističnemu sistemu in režimu. Pojav teh ljudi je torej v popolnem nasprotju s komunističnim naukom in postavlja na laž marksistično doktrino.

Vse to je spravilo v veliko zadrego komunistične teoretike, ki si tega pojava ne vedo drugače razlagati, kakor tako, da so ti nasprotniki režima duševno bolni in abnormalni.

Ta razlaga komunističnih teoretikov je seveda kakor nalašč za namene sovjetskih oblastnikov. Na ta način imajo namreč vzrok in pretvezo, da vsakega človeka, ki drugače misli kakor oni sami, proglasijo za duševno bolnega. Takega človeka spravijo v umobolnico tako kakor se pač spravi za rešetke norca, ker je ljudem in družbi nevaren.“

Vprašanje: „Gospod Bukovski, vi ste v prejšnjih letih vedno znova nastopali proti komunističnemu režimu in takorekoč izzivali sovjetske oblasti ter si nakopavali vedno nove in težje kazni. Povprečnemu človeku na Zapadu se zdi vaš pogum skoraj kakor blaznost. — Zakaj ste tako ravnali?“

Bukovski: „V Sovjetski zvezi človek vidi in doživlja nasilja in zločine, ki se v raznih oblikah izvajajo bodisi nad posamezniki ali pa celimi skupinami in narodi. Vsak od nas stoji ob takem položaju pred dilemo: ali bo vse to mirno gledal — ali pa bo nastopil proti režimu.

Kdor ima v sebi vest in občutek časti, ta komunističnega nasilja ne more mirno gledati, ker se zaveda, da s svojim pasivnim zadržanjem postane sokriv zločinov.

Sovjetski sistem pa je tak, da so pri njem vsi znaki nesoglasja in protesti popolnoma brezuspešni. S takimi stvarmi pri Sovjetih nihče ničesar ne doseže.

V takih prilikah lahko privede do nekega uspeha samo izredno ravnanje posameznikov, to se pravi tako zadržanje in ravnanje, ki se zdi ljudem na Zapadu noro in blazno.

Veseli me samo to, da ljudem na Zapadu pod demokratskimi režimi ni treba počenjati takih norosti, kakor sem jih delal s svojimi nastopi proti režimu v Sovjetski zvezi jaz.“

Vprašanje: „Zakaj smatrate sovjetski sistem za nečloveški?“

Bukovski: „Jaz sem imel 12 let, ko je umrl Stalin in ko so novi oblastniki javno odkrili vse zločine iz Stalinove dobe, ko je režim poglaval milijone ljudi v smrt. Nam mladim ljudem je bilo jasno, da tega ni mogel storiti Stalin sam od sebe, ampak da je tega kriv komunistični sistem.

Propagandne fraze o humanitarnosti sovjetskega sistema lahko napravijo vtis na tiste, ki režim niso poizkusili na lastni koži ali pa na silno naivne, duševno omejene ljudi, ki vidijo pri sistemu samo njegovo teoretsko stran.

Za tistega pa, ki je kdaj živel v Sovjetski zvezi, so fraze o humanitarnosti režima, zgolj otročja bajka in prazne marnje.“

Vprašanje: „Kaj sodite o mednarodnem dogovoru v Helsinkih?“

Bukovski: „Ko se je pripravljala in vršila konferenca v Helsinkih, sem jaz sedel v ječi. Takoj po podpisu pogodbe so se za nas kaznjence razmere v sovjetskih ječah občutno poslabšale.

Poudariti moram, da si Sovjeti zmanjšanje mednarodne napetosti predstavljajo čisto drugače kakor državniki na Zahodu.

Sovjeti so hoteli doseči, da bi v Helsinkih oprali svojo umazano in krvavo preteklost in pa to, da bi ostali svet v bodoče sprejel vse zločine, nasilja in kršenje človeških pravic, ki se vršijo v Sovjetski zvezi. Upam vsaj, da svobodni svet tega ne bo storil.

Ena stvar je gotova: za Sovjete je svobodni svet slej ko prej sovražnik številka ena.“

Vprašanje: „Kako naj se po vašem mnenju zadrži Zahod nasproti Sovjetski zvezi?“

Bukovski: „Mislim, da ne bi bilo prav, če bi se ostali svet od Sovjetske zveze izoliral.

Na drugi strani pa bi rad poudaril dve bistveni točki: prvič, je največje važnosti, da se ostali svet neprestano v polni meri zaveda nevarnosti, ki mu grozi od Sovjetske zveze, in drugič, ne sme Zahod na noben način popustiti v ideološkem oziru.

V boju za zatiranje ljudi in elementarne svoboščine v Sovjetski zvezi so dosegli uspehe posamezni zasebniki na Zahodu, ki so žilavo vztrajali s svojimi zahtevami napram Sovjetom. Mnogi zahodni politiki in uradne osebnosti pa so bile mnenja, da se itak ne da nič napraviti, češ, da se Sovjetska zveza na pritisk z Zahoda ne ozira. Njihovo mnenje se je izkazalo kot napačno.

Upam, da bo Zahod moralno dovolj močan, da se ne bo zbal vojaške moči sovjetskih roparjev.

Seveda si ne želim vojne. Vendar bi rad opozoril, da če Zahod ne popušča Sovjetom, to še nikakor ne pomeni, da mora zaradi tega priti do vojne. Tako na primer, Zahod pred letom 1945 ni vodil politike popuščanja, pa zaradi tega vseeno ni prišlo do vojne s Sovjeti.“

NAROČNINA ZA LETO 1977:

Argentina: 600,00 pesov.

Južna Amerika: 4 dolarje.

Evropa — Avstralija: 6 dolarjev.

ZDA in Kanada: 7 dolarjev (zračno paketi).

Letalska naročnina za vse države: 10 dolarjev.

Še en odgovor na Vidičev „Umor pri Lenartu“

NEKAJ IMEN ZA „MATICO MRTVIH“ IN BODOČEMU ZGODOVINARJU V ZNANJE

Tu hočem navesti imena pobitih po komunistih v letih 1941 do 1945 iz Škofje Loke in okolice. To se pravi po vaseh ob Sorškem polju, pa v Poljanski in Selški dolini. Brez Črnega vrha nad Škofjo Loko, kjer sta od 47 vrnjenih domobrancev bila pomiloščena le dva, pa je eden že po dveh dneh doma umrl.

Tudi Gorenje vasi v Poljanski dolini do Žirov ne opisujem, ker mi ni dosegljiva, pa je bila postojanka v Gorenji vasi najmočnejša na Gorenjskem — s preko dvesto domobranci pod poveljstvom hrabrega Homčevega Janeza od Žirov.

To postojanko je v jeseni 1944 napadalo okrog pet tisoč partizanov — po partizanskih podatkih — s tremi topovi. Po treh dneh srditih borb in stalnih jurišev partizanov je prišla pomoč iz Škofje Loke in rdeči so se umaknili. Šest prostovoljcev gorenje vaških fantov je udarilo za njimi in jim zaplenilo njihov največji top. Domobranci, vrnjene iz te postojanke, so vse pobili.

Prav bi bilo, da se oglasi kdo iz teh krajev in napiše imena teh junških fantov, da ne ostanejo v pozabi.

Tudi iz krajev, katere opisujem, manjka okrog 10% imen, ker je doba trideset let in več, le prevelika in gre marsikaj v pozabo in se ne spomniš več niti imena, niti priimka, niti kako se je po domače reklo pri hiši. Tu so, kar jih vem:*

Karmel Matevž, sekirni kovač, Log, ubit oktobra 1941

Karmel Leopold, Gaberška gora, edini sin, ubit 1943

Juštín Anton, Smoldno nad Gaberško goro, ubit 1943

Šubic Janez, Log, ubit 1943

Dolenc Jože, Gaberška gora, pobit z lopato 1942

Štiglic France, Sopotnica, grozno mučen in ubit 1941

Peternel Janez, župan, Javorje, ustreljen doma 1942

Izda France, *Zakobilk*, ustreljen doma 1943

Rudolf, po domače *Žirovcu*, Dolenje brdo, ubit 1943

France, *Podprival*, ubit 1943

Čemažar Janko, Javorje, krojač in trgovec, ubit 1943

Peternel Janez, podkovni kovač, Poljane, ubit 1942

*Imena oseb in krajev, katera je avtor napisal v dialektu, so tiskana poševno. Op. ur.

Demšar Stanko, Poljane, ubit 1943
 Tavčar Janez, Čabrače, ubit 1943
 Tavčar Fanika, sestra, ubita 1943
 Tavčar Francka, žena Janeza, ubita 1943
 Erbežnik Katarina, Stanišče, ubita 5. marca 1944
 Kermel Ivanka, Stanišče, ubita 1944
 Bogataj Anica, Javorje, ubita 1943
 Kokalj Marija, Javorje, ubita 1943
 Klemenčič Ivanka, Gaberska gora, ubita 10. 12. 1944
 Stanovnik Franc, zastrupljen po partizanih 10. 12. 1943
Bajtarska Marica, Gaberska gora, ubita 1943
 Kržišnik Janez, Bukov vrh, ubit 1943
 Vidmar Ignacij, Poljane, ustreljen v Malinskem vrhu 1943
 Jaknc, živel v Koširjevi bajti, Sv. Andrej, mučen in ubit 1943
 Osredkar Jernej, ustreljen v Hotavljah 1943
 Arhar Jože, *Podovsk*, grozovito mučen in ubit 1943
Potisk, Sv. Andrej, mučen in ubit 1943
 Hajnrihar Stanko, Stari dvor, ubit 1944
 Perko Pavle, škofja Loka, ubit 1942
 Matek Jože, organist, škofja Loka, ubit 1943
 Bozovičar Franc, škofja Loka, ubit v začetku 1944
 Pokoren Jože, duhovnik, ubit na Dolenjskem
 Bertonselj Andrej, Godešič, ubit sredi leta 1943
Perharica in njen sin, Godešič, oba ubita sredi 1943
 Kovač, ki je imel Tilhovo gostilno, Rateče, ubit sredi 1943
Sptotenk, Gosteče, ubit 1942
 Volčjak Lojze, Virmaše, ubit sredi 1943
 Pohar France, Virmaše, ubit 1943 na Križni gori
 Legondar Roza, *Grene*, ubita v začetku 1944
Jelušičuka, Virmaše št. 22, ubita v jeseni 1943
 Langerholc Lojze, Sv. Duh, ubit februarja 1943
 Bertonselj, *Korelnov*, Gorenja vas, Reteče, ubit 1943
 Silar Vinko in Pavle, Bitnje, ubita februarja 1944
 Silar Pavle, bratranec, Bitnje, ubit 1944
 Berčič Mirko in Pavle, Bitnje, ubita 1944
 Okoren Jože, čebelarški učitelj, Stara Loka, ubit v začetku 1943
 Rešek, *Matjažu*, Vester, Stara Loka, ubit 1943
 Homan, Stara Loka, ubit v jeseni 1943
 Rešek Ciril, *Štigelcov*, Stara Loka, ubit 1943
 Bedenik, župan, Dolenja vas Selca, ubit 1942
 Bedenik, žena in sin, oba ubita 1943
 Hribernik Franc, Puštal, ubit 1943
 Jamnik Anton, *Šteficu*, Puštal, ubit 1943

Kekelčeva Ančka, Sv. Duh, poročena pri Bitencu v Stari Loki, ubita 1944

Luke, Križna gora, ubit koncem 1942

Jože, živel v prešeškem mlinu pod Sv. Andrejem, ubit 1943

Podnivec, po domače, Stirpnik, Selca, ubit 1942

Cvirnu, Češnica, ubit 1942

Blažkov Jožc, Češnica, župan v železnikih, ubit 1942

Oblaku Janez, Stirpnik, Selca, ubit 1943

Lukecuga Matej, Lajše, Selca, ubit 1942

Gostilničar „*Pri Jurju*“, Dolenja vas, Selca, ubit 1943

Širokarju Francel, Dolenja vas, Selca, ubit 1943

Balanču Polde, Dolenja vas, Selca, ubit 1943

V februarju 1944 so ugrabili partizani v eni noči naslednje: Bitenc Franc, *Druluka*, Filip Rajgel, *Druluka*, France Kastigen, *Druluka* in Pepa Vrhunc, Praše. Vsi štirje so bili pobiti že naslednji dan nad Crngrobom pod Križno goro; pozneje od domobrancev odkopani in pokopani na pokopališče šmartno pri Kranju.

14. marca 1944 so partizani izvršili pri Bičku, v predmestju škofje Loke strašen zločin. V večerni uri so udrl v hišo, kjer so se nahajali napol skri-vači iz bližnjih hribovskih vasi. Komunist Pavel Iglič, partizansko ime Bar, je spustil rafal med prisotne. Ubil je 10 oseb:

Pustovrh Janez, žena Ivanka ter 4-letni sinček

Erbežnik Janez in Matevž, Staniška iz Staniš

Pušar Janez in žena, Puštal

Brojan iz Sv. Barbare

Karmel Jaka

Burjevcu Lipe

Zato je šlo drugi dan preživelih sedem iz obupa do Nemcev prositi za orožje, da bi se lahko sami branili. Tako se je pričelo domobranstvo. Koliko zverinskih umorov so izvršili partizani do takrat. In to je res. Tu so imena pomorjenih. Seveda so na te umore nastale logične reakcije. Že po umoru Kokolj Marije iz Javor, sta njena dva sinova zapustila delo na Koroškem, pa se javila na „Dienststelle“ v Škofji Loki, hoteč se boriti proti partizanom in kaznovati morilce svoje matere.

Še bolj drastične posledice je imel umor Reška iz Veštra, Stara Loka, *Matjažu* po domače. Trije bližnji terenci, komunisti seveda, so bili pobiti po domovih. Kdo more obsoditi reakcijo treh sinov, da so maščevali smrt svojega očeta, ki nikdar v življenju nikomur nič žalega ni storil?

Po množičnem umoru v predmestju škofje Loke pa je nastalo domobranstvo z namenom da se ustavijo umori, ki so bili na dnevnem redu. In res ni bilo več umorov. Pa ne zato, ker bi se komunisti poboljšali, pač pa strah pred kaznijo. Lahko je bilo pobijati nič hudega sluteče možke in ženske, ki

so bili neoboroženi. Toda, kje so ostali morilci potem, ko so se pojavili oboroženi domobranci?

Za časa revolucije škofjeloški domobranci skoro da nismo imeli žrtev razen nekaj nesreč. Pač pa so komunisti ujeli ob padcu domobranske postojanke Sv. Križ nad Selcami štiri škofjeloške domobrance. To so bili: škrl Gregor, Lipica pri Škofji Loki — ubit že drugi dan v železnikih. Ostale tri, Omana Matevža iz Suhe pri Škofji Loki, Freliha iz Selc in Miklavža iz Sv. Barbare nad Škofjo Loko pa so odgnali na Primorsko, jih tam strašno mučili in nato pobili.

Vrnjeni domobranci:

France Mrak, vrnjen in ubit, Gaberška gora
Valentin Debeljak, vrnjen in ubit, Gaberška gora
Pavel Habjan, vrnjen in ubit, Gaberška gora
France Stanovnik, vrnjen in ubit, Gaberška gora
Jože Stanovnik, vrnjen in ubit, Gaberška gora
Pavel Stanovnik, Gaberška gora, trije bratje mežnarja
Janez Habjan in Jože Habjan, Sopotnica, brata Muretova
Matija Pintar, Breznica
Lovro Habjan, Janez Habjan, Jože Habjan, Breznica, bratje *Sušnikovi*
Pavel Sušnik, Breznica
Jaka Klobovs, Jože Klobovs, Anton Klobovs, Breznica, *Krmelu* trije
Anton Stanovnik, Breznica
Jože Dolinar, Breznica
France in Peter, *Tavčarju* po domače, Sopotnica
Pavel, Janez, France in Peter Habjan, bratje iz Sv. Florjana, Sopotni-

ca

Jurij Križman, Delnice
Lovro Dolenc, Delnice
Vinko Tavčar, Čabrače
Franc in Jože Erbežnik, Staniše, brata
Jože Karmel, *Podovšku*
Janez Stanovnik, Brode
Jože Sovine, Brode
Stanko Kovač, Zmince
Karel in njegov brat iz Luše, preje služil pri *Mružu*, Sv. Duh
Mravla, Zmince
France Zdenko, Kovor, je bil domobranec v Škofji Loki
Peter in Franc Arhar, brata, Sv. Andrej
Stanko Bonza, domobranec pri Muretu
Jaka Drajner, Sv. Andrej
Jože, *Župcu* po domače, Sv. Andrej
Jože, *bajtarsk* po domače, četrta Rovana
Zarigluc, Stara Loka

Grebinarju Tine, škofja Loka
 Karlin Alojz, škofja Loka
 Hafner Jože, Suha
 Pretnar Avgust, Suha
 Hartman Andrej, Suha
 Krajnik Franc, Suha
 Pokoren France, Suha, Nova vas
 Rupar Lado, škofja Loka
 Brata Bevc, Sv. Katarina
 Tine Habjan, Brode
 Tone, *Pinetov* po domače, Brode
 Volčjak Janez, Virmaše
 Karmel Pavle, Virmaše
 Gorjanc Lovro, Papirnica
Franconov Tone po domače, Stara Loka
 Rešek Franc, Stara Loka
 Gaber Janez, Stara Loka
 Križaj Polde, Godešič
 Krajnik Ivan, Godešič
 Volčič Domin, Godešič
 Avguštin Ivan, Reteče
 Volčič Polde, Reteče
 Jenko Vinko, Gorenja vas, Reteče
Zajcu, po domače, Zgornja Senica, Medvode
 Cvarnar Ivan, Medvode
 Novak, iz Gamelnov, pri domobrancih v škofji Loka
 Balačev, iz Dola pri Sori
 Habjan Karel in Rudi, brata, Dolenja vas pri Selcih
Mehletov, po domače, Dolenja vas pri Selcih
Šošterjev, po domače, Dolenja vas pri Selcih
Ozibkov, po domače, Spodnja Golica nad Selei
 Rihtaršič Franc in Karel, Zgornje Lajše nad Selei
 Murnik Radoslav in Zdravko, Rovt nad škofjo Loko
 Bergant Jože in Franc, *Melova*, Sv. Lenart nad škofjo Loko
 Jakob Ješe, Jama
 Valentin Ješe, Jama
 Peter Jenko, Jama
 Stanko Novak, Praše
 Slavko Suhadolnik, Praše
 Janez Drakslar, Mavčiče
 Jože Kalan, Mavčiče
 Vencel in Franc Jamkar, Podreča, brata
 Jože Pevc, *Kosancu*, po domače, Virmaše, in Ciril Pokoren, šutna pri

jabnici. Ta dva fanta, že pomiloščena, so prišli iskat v šentviške zavode svetoduški in okoliški komunisti po celonočnem veseljačenju v Pevnu in jih pripeljali za vas Dolfarje proti Crngrobu. Tam so ju pobili na način, ki skoro gotovo nima primera v zgodovini. Toliko časa so tolkli po glavah dveh fantov, da sta imela glave zbite kot *flančat*; po škofjeloško povedano: imela sta glave popolnoma *speštane* (tako so pri nas pobili gada).

Ko so domači to zvedeli, so toliko časa prosili partizane, da so jim dovolili odkopati trupla. Spoznali so jih le po znamenji na životu. Seveda so ju morali zakopati nazaj na istem mestu.

Pa sta to bila mirna fanta, komaj mesec dni pri domobrancih.

Jože je bil edini sin lepe in ne velike domačije.

NAŠI MOŽJE

LOJZE STARIČ – 50-LETNIK

Pri Staričevih v Dobrniču na Dolenjskem (ali kot pravijo sedaj doma: „V Suhokranjskem Banatu“) se je pred 50. leti 7. novembra 1926 rodil sin, ki so mu dali ime Lojze. Ko je Lojze malo dorastel, je po tedanji tradiciji bil priden ministrant v cerkvi pri istem oltarju, kjer je verjetno ministriral in pozneje maševal Lojzetov rojak svetniški škof Baraga.

Toda še predno je mogel stopiti na vas med fante, že je bilo konec vaše idile. Revolucija je bila v polnem teku in dobrniška dolina teritorij, ki je pripadal vsem in nikomur: ali kot so rekli „rdeči“: „osvobojeno ozemlje“! Teror, o kakršnem se danes nikomur niti v sanjah misliti ne more, je razgnal vse moške na vse strani. Vsepovsod med Vaškimi stražarji, četniki in domobranci so bili Lojzetovi rojaki in tudi njega samega najdemo v domobranskem udarnem bataljonu v Stični na Dolenjskem.

V Vetrinju je imel srečo, da sta z bratom Ivanom ostala, dočim je bil njegov brat Marjan vrnjen in ubit. Leta 1948 je prišel v Kanado in ostal s skupino prijateljev v Montrealu, kjer se je poročil. Žena Rozi je doma od Polhovega gradca. Vsi njeni štirje bratje domobranci so bili vrnjeni iz Vetrinja in ubiti.

50-letnico je praznoval v družbi starih prijateljev, ki se zbirajo v ožji družbi že dolga leta. Domobrancev je v Montrealu zelo malo, vendar društvo „Tabor“ SPB obstaja ves čas, obstoja naše organizacije, katere član je vseskozi naš slavljenec.

Tvoji številni prijatelji in soborec Ti kličemo:

Še na mnoga leta!

Martin Boštjančič — 50-letnik

Mislimo, da nam ne bo zameril naš prijatelj — soborec Martin Boštjančič, da se ga s tolikšno zamudo spominjamo kot 50-letnika.

Rodil se je 14. novembra 1926 v Malem Mlačevem pri Grosuplju. Bil je domobranec 27. čete. Sedaj živi v Slovenski vasi pri Lānusu v Velikem Buenos Airesu.

Martin, želimo Ti še mnogo srečnih in zadovoljnih let!

IZ DRUŠTEV

Božič 1976

Pred 33 leti se je Velikolaški jurišni bataljon ustavil v Trebnjem na Dolenjskem. Tam se je hotel odpočiti in prebiti *sveti večer* — praznovati *Kristusovo rojstvo*. Borci so šli k polnočnici le mrtve straže so ostale na svojih položajih. Stražarji so burno pazili da ne bi sovražnik skrivno pridrl v trg in presenetil bataljon, ki se je na ta večer zbral k molitvi. Kdo ve, kaj vse je rojilo na tisti sveti večer v mislih teh zvestih stražarjev. Zdi se, da z lahkoto trdimo, da so mislili na svoj dom, svoje starše, brate in sestre in na minule svete večere, ki se jih v preteklosti preživeli v krogu svojih domačih. Tedaj ni bilo gorja ni bilo antikrista, ki bi z orožjem v roki uničeval pošteni slovenski živelj. Gotovo so ti mladi borci mislili tudi na bodočnost, delali so načrte za čas, ko se povrne mir v deželo; tedaj je že bilo jasno, da se bo svetovni požar kmalu končal. O, koliko upanja in koliko načrtov je tedaj bilo v teh mladih srcih. Premišljevanja je preprečil pok, najprej eden, dva, nato rafali, kajti komunisti so prav tisti sveti večer, ko je bila vojska v cerkvi napadli začasno postojanko. Bili so odbiti, toda pobožnost svetega večera je bila prekinjena.

Mnogo se je od tedaj spremenilo, spremenilo se je doma, v tujini in tudi med nami in v nas samih. V tujem svetu božič ni tako lep, tako duhovno doživet, kot je bil nekoč doma. Manjka duhovne globine, manjka tiste vdanosti, ki je nekoč bila vodilo mladim dušam.

Prijatelj, morda si tudi Ti pred 33 leti kje stal na straži in delal načrte za bodočnost ter prosil nebeško Detece, da te usliši. Pomisli na vse to in v svojem spominu oživi ves tisti idealizem, ki je napajal srca mladih slovenskih vojščakov. Tako bo Tvoj božič lepši in pomembnejši.

za Glavni odbor
pred. Ivan Palčič

Proslava 20-letnice borčevske organizacije

V nedeljo, 21. novembra 1976, je Tabor DSPB-Argentina proslavilo svojo 20-letnico v zavetišču dr. Gregorija Rožmana.

Ob 11 uri je bila sv. maša, ki jo je daroval preč. g. msgr. France Novak, za prvega starešino društva pok. polk. Vuleta Rupnika ter vse umrle člane.

V svojem nagovoru je msgr. Novak poudaril zvestobo svoji ideji, obenem pa razumevanje za naše ljudi, ki so ostali doma in vztrajajo na svojih mestih, zvesti in dosledni, čeprav se včasih nam zdi, da jim manjka odločnosti. Nimamo prave sodbe iz varne daljave, kakor je nismo priznali njim, ko so nas hoteli voditi, ali vsaj svetovati iz varnega zavetja v tistem 1945. Bodimo dosledni, toda glejmo dejanja s širokega vidika, ne kako bi moralo biti, temveč kaj mora biti, je zaključil msgr. Novak.

Za govornika proslave je bil imenovan dr. Stanko Kociper, toda zaradi bolezni njegove žene je bil nujno zadržan. Besedo je prevzel sedanji starešina Korošec. V svojem govoru je poudaril: 1956—1976, 20 let pozneje, od tistega našega prvega sestanka tam v Don Boscovem zavodu v Ramos Mejia, ko je spet vstala naša slovenska borčevska zastava, pohojena in onečaščena, toda zlomljena nikoli. Vstala je v svobodnem čeprav tujem svetu, nam v vodilo in kažipot, tujcem, domačinom v zgovorno pričo, da smo ljudje svobode, ki jo ne zamenjamo za nobeno udobnost, kot nismo zamenjali trde resnice za pobarvano laž, ne koruznega kruha za rdeče obljube krvavega blagostanja.

Takrat pred 20 leti je stalo v vabilu: „Tabor slovenskih protikomunističnih borcev, bo naš praznik potrdila zvestobe in velikega združenja.“ Če je potem kdor nas razdejal ni to njegova krivda — izpolnil je svojo nalogo. Odgovornost je naša, moja in tvoja, da sva to dopustila.

Že ob sami ustanovitvi pred 20 leti je šla mimo ta slutnja. Bilo jih je nekaj, ki so se bali, ali jim je bilo nerodno ob rojstvu novega otroka emigracije, kot da bi bil nezakonski. Pa je vendar imel znanega velikega očeta generala Rupnika in zakonsko mater — Slovenijo.

Mar nismo bili doma elitna vojska — ponosni domobrance, zaželeni povod, kjer smo se pojavili, tu pa so nam recitirali s tisto Prešernovo: „Kaj pa je tebe treba bilo...“

In med drugim je govornik poudaril: „Ne le borci, vsa slovenska emigracija bi se morala združiti v močno pest zahtevnega Slovenca, ki bo znal udariti po mizi rekoč: To je naše, slovensko in ni ga hudiča, ki bi nam vzel!“

Ne bomo prosili naše slovenske svobode, že manj, da bi jo nam delili po porcijah, zahtevamo jo in dobili jo bomo, za vsako ceno, je pribil Korošec.

Svoboda ni dar, še manj miloščina, svoboda je življenje, je bit, je nenehna rast vsega v vsem, brez strahu in ovir, je mir in ljubezen in če hočete zavist in sovraštvo, toda brez bomb in zločinov, brez groženj in ljudskih sodišč — svoboda, polna beseda srca.

In ta svoboda bo prišla, verujte mi, ne zato, ker to pravim jaz, prišla bo ker živi in klije iz src naših pomorjenih bratov, razmetanih po vsej domovini, prišla bo, ker živi Slovenija, prišla bo, ker je Bog — večna in popolna svoboda — je končal govornik, za kar je žel močno priznanje.

Uradni del proslave so fantje zaključili s pesmijo Oče, mati..., kar je povzelo vse občinstvo.

Za tem pa je sledilo kosilo-asado ob prijetnem pomenku in pesmi do poznega popoldneva.

Poziv organizacije TABOR

Ponovno obveščamo vsa društva, da redno javijo obletnice svojih članov, kakor tudi delo organizacij, da se lahko objavijo v Taboru.

Tabor je naš list — poslužimo se ga.

Občni Zbor Tabora SPB leta 1977

Naš redni letni Občni zbor za leto 1977 se bo vršil v Milwaukee prvo soboto v septembru (3. septembra). Ker je takrat takozvani „Labour day“ weekend bomo v Kanadi kakor tudi v ZDA imeli vsaj tri dni počitnic. Že pred leti smo sklenili, da morajo biti naši občni zbori družabnega značaja, da se ga tudi naše družine lahko udeleže.

Avtobusi bi se lahko organizirali v Clevelandu in Torontu. Člani, ki žive izven teh mest, bi se jim lahko pridružili, da bi tako lahko vsi skupaj odpotovali v Milwaukee. Nazaj grede bi se lahko ustavili v Lemontu, tam prenočili, obiskali grob našega škofa Rožmana in se nato vrnili na svoje domove.

Toronto

Taborov banket DSPB, ki se je vršil 2. oktobra 1976, je bil zelo dobro obiskan in je tudi finančno dobro uspel. Srečali so se in obujali spomine sotorbci iz Clevelanda, Niagara, okolice Toronta in celo Montreal se je zelo dobro odrezal, ko je poslal svojo delegacijo s Koritnikom na čelu. Naši gostitelji v Torontu, ki so nas zelo dobro postregli, so se bali, da bodo Montrealčani samo po francosko govorili, pa oni še vedno po naše tolčejo in tudi naših pesmi se še spominjajo, kajti navdušeno so pomagali, ko je v odmorih zadonela naša domobranska pesem.

Cleveland

V soboto, 16. oktobra 1976, smo imeli Taborov banket. Je bilo še kar dosti ljudi, kajti tukaj je vedno kaj — in so šli nekateri drugam, nekateri pa na delo. Pa je bilo vseeno kar veliko udeležbe. Saj smo že večkrat govorili, da bi imeli samo po eno veselico letno; toda ko preštejemo dobiček vidmo, da se še vedno spleča. Je pa treba računati na to, da bo prišel čas, ko bo morala samo ena veselica zadostovati. V Torontu imajo samo po eno.

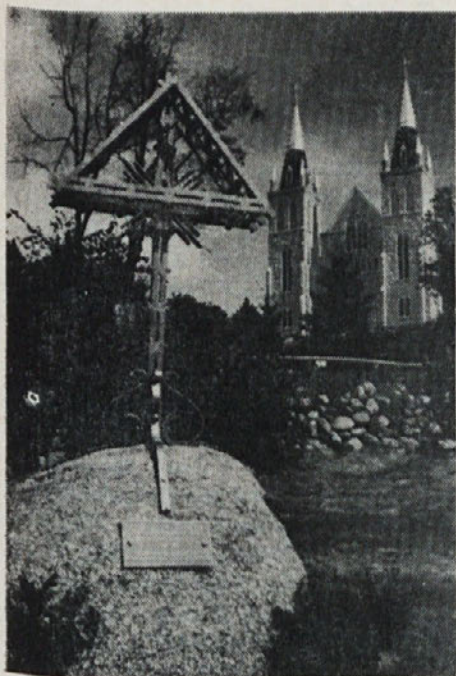
Buenos Aires

Tabor DSP v Argentini in konzorcij glasila „Tabor“ sta na proslavi 20-letnice ustanovitve slovenskih protikomunističnih borcev v Argentini, ki je bil 28. novembra 1976 v zavetišču podarila za knjižnico Zavetišča dr. Gregorija Rožmana celoten vezan „Tabor“. Dosedaj je „Tabor“ vezan v petih knjigah in sicer: „Tabor“ 1964—66, „Tabor“ 1967—68, „Tabor“ 1969—70, „Tabor“ 1971—72 in „Tabor“ 1973—74.

POPRAVEK:

(Na strani 298 št. 12, letnika 1976 Tabora sta pri lomljenju pod citatom podpisa: Rant Pavle l r. ostala še ime in priimek pisca na strani 311 objavljenega članka: Stanka Mraka. G. Stanka Mraka, ki nima nikakršne zveze s tem objavljenim dokumentom, prosimo odpuščenja, bralce pa, da njegovo ime in priimek na strani 238 omenjene številke Tabora črtajo. — Hvala.

NAŠ SPOMINSKI KRIŽ

Dne 14. septembra 1975 smo kanadski Slovenci za 30-letnico pokola slovenske domobranske vojske na kraju kanadskih mučencev, v Midlandu, Ontario, postavili slovenski spominski križ. Namenjen je spominu vsem tistim, ki so v letih vojne, komunistične revolucije in po njej žrtvovali svoja življenja v boju proti nasilju; na kratko rečeno: TO JE SPOMIN VSEM, KI SO TEGA SPOMINA VREDNI.

Že takoj, ko je bilo vse samo še nejasen načrt, so se začeli oglašati dobrotniki, celo nekateri taki, ki vsa povojna leta niso dosti mislili na domobranstvo. V duši politične emigracije se je zganila sila, ki je vse, ki so delali ali darovali za križ, navdajala s prepričanjem, da bo ta križ lepši spomin kot vse govorance ali proslave. Razume se, da

je križ že od vsega začetka imel tudi nasprotnike. Nekdo je celo trdil, da to pripravlja majhna, nepomembna skupina, kar je rektorja te božjepotne cerkve spravilo v slabo voljo. No, slovenska družina, ki je na dan posvetitve tako narasla, da je bila velika cerkev zanjo premajhna, je najbolje pokazala, da se je tisti gospod zelo motil. Tudi letos se je ponovilo isto in vse kaže, da je naše vsakoletno romanje v Midland šele s spominskim križem zadobilo pravi pomen in smisel. Na grobovih kanadskih mučencev se bomo odslej spominjali tistih naših najdražjih, katerim rdeči režim doma ne dovoli ne križa ne groba. Zastonj se zaletavajo tisti, ki napol javno groze vsem, ki so križu kaj doprinesli. Najbolj glasno, da ta spominski križ dosega namen, za katerega je bil postavljen, pa govori dejstvo, da je našel prostor tudi v komunističnem časopisju doma. V kar pa se zaletavajo komunisti in njihovi sopotniki, ima vrednost, katere dolar ne plača in ki bo ostalo še dolgo potem, ko bo komunizem in njegove laži samo še grenak spomin.

Ne pozabimo na ta križ! Ne pozabimo, da je to hvaležen spomin

našim bratom in sestram, ki so za pravico dali življenje; da je spomin krvi in vsega trpljenja, ki ga je komunizem prizadel slovenskemu narodu. Križ je znamenje Vélikega petka, pa je tudi znamenje vstajenja, v katerega verujemo iz vsega srca.

Polni te vere radi romajmo na ta kraj slovenske bolečine in upanja!

IMENIK ZA SPOMINSKI KRIŽ — MIDLAND (KANADA)

\$ 300.—

Hranilnica in Posojilnica dr. J. Ev.
Kreka

\$ 150.—

Hranilnica in Posojilnica Slovenija
- Kavčič Ivan st.

\$ 100.—

Otmar Mauser in družina - Gregor-
čič Jože - Turk Jože - Urbanc Pe-
ter - Kastelic Janez (Viktor, Tor.)
- Platnar Janez - Suhadole in dru-
žina - Kastelic Jože (Kaywell Court)
- Triglav Construction Co. - Jager
Janez - Jereb Jože - Svetek Anton
- Dolenc Alojz - Ferkul Anton - Me-
glič Ignac - Erjavec Anton - Puša-
vec Anton - Mate Franc - Novak
Viktor - Slovenska demokratska
stranka

\$ 90.—

Kromar Karel

\$ 75.—

Petrič Justina - Jarc Lado

\$ 70.—

Levstik Vinko - N. N.

\$ 62.—

Ažman Gabrijel

\$ 60.—

Hočever Franc - Kokelj Franc - Mu-
hič Anton - Kokelj Pavel - Adamič
Anton - Zakrajšek Martin - Kušar
Janez - Novak štefan - Preželj Ciril

\$ 55.—

Skubic Anton

\$ 50.—

Tratnik Janez - Marn Ivan - Bajc
Jože - Čekuta Vilko - Klopčič Peter
- Pleško Stane - Jakopin Leopold -
Zakrajšek Viktor - Strah Valentin -
Marentič Janez - Muhič Janez - Sku-
bic Alojz - Perovšek Franc - Ka-
stelic Jože st. - Tratnik Alojz - Turk
Franc, rev. - Jaklič Jože - Novak
Viktor - Nosan Pavel - Gregorčič
Anton (Timmins) - Ferkul Edi -
Kramar Jernej - Škulj Jože - Pav-
lin Peter - Rovanšek Vid - Bajt Mar-
jana - Genorja Angela - Slapničar
Martin - Francelj Jože - Mihevc Jo-
že - Genorja Alojz - Kvas Jakob -
Žagar Mihael - Brenc Franc - Štih
Anton - Tomšič Franc

\$ 45.—

Kranjc Ančka

\$ 40.—

Paznar Janez - Kus Franc - Dim-
nik Ignac - Trpin Jani - Intihar R-
lojz - Kastelic Karolina - Kralj Jul-
ka - Košir Valentin - Juha Anton -
Ješe Franc - Koščak Franc - Ban-
čič Janez - Babič Alojz - Jereb Ja-
nez - Koželj Martin - Kastelic Jo-
že (Eltham Dr.) - Ponikvar Alojz
- Rigler Alojz - Ferkul Franc

\$ 35.—

Božnar Milko

\$ 30.—

Levstek Ivan - N. N. - Krnc Janez
- Polajnar Andrej - Gimpelj Matija
- Golobič Jože - Torkar Franc - Zu-

pančič Alojz - Strojin Franc (Timm.)
 - Božnar Janko - Stepec Pavel -
 Kranjc Anton (Sudbury) - Cvar I-
 van - Pahulje Ludvik (Lethbridge)
 - Likozar Aleš - Drenšek Jože - Za-
 krajšek Ivan - Jeraj Anton - Ahlin
 Franc - Slak Matija

§ 25.—

Skale Vinko - Preželj Ivan - Kola-
 rič Jakob, dr. - Peharič Marija (Chi-
 cago) - Ašič Miro - Pogačar Jože -
 Jager Jože - Jager Alojz - Korošec
 Leopold - Košir Franc - Košir Ka-
 tarina - Vidregar Frančiška - Dim-
 nik Anton (Lethbridge) - Pepelnik
 Franc, dr.

§ 20.—

Gregorčič Milka - Skaričič Ani -
 Cvetko Janez - Glavič Matija - Hu-
 dovernik Leo - Jankovič Vinko -
 Lamovšek Stane - Sušnik Tine - Su-
 šnik Jernej - Vidie Alojz - Gorjup
 Tone - Pahulje Janez - Bolta Aloj-
 zija - Kus Stane - Marold Franc -
 Gorjup Jože - N. N. - Lesar Tone -
 Matašič Janez - Ozmek Janez - Zu-
 pančič Alojz - Garbas Franc - Sve-
 tek Milan - Turnšek A. - Peterlin
 Angela - Trancelj Ivanka - Kristan
 Franc - Racinger Jakob - Slobodnik
 Ivan (Welland) - Štukelj Neža -
 Sebanc Feliks - Murgelj Janez - Ka-
 stelic Franc - Boh Ivan (Lethbridge)
 - Eržen Jurij - Kvas Tilka - Lovšin
 Marija - Pečarič Martin - Bratina,
 dr. - Kržišnik Vinko - Krevs Rado -
 Novak N. B. (Oshawa) - Bohnec Pa-
 vla - Strle Martin - Valt Justi -
 Stopar Franc (Sudbury) - Marko-
 vič Engelbert - Jan Franc - Mrav-
 lja Janez - Muhič Jože - Hace Jože
 - Šuligoj Stane - Ovčjak Jože - Se-
 ničar Anton - Cerar Jože (Hamil-
 ton) - Kobal Anton (London) - Pu-

gelj Anton - Grmek Franc - Nago-
 de Franc - Štrucelj Jože - Kastelic
 Janez (North York) - Dolenc Anica
 - Medved Stane - Zalar Pepca - N.
 N. - Stajan Ludvik - Kranjc Jakob -
 Slobodnik Jože - Mesec Jakob - Na-
 gode Franc - N. N. - N. N. - N. N.
 - N. N.

§ 15.—

Smolej Helena - Kuhelj Ivan - Am-
 brožič Tone - Senica Janez

§ 10.—

Brasnovac M. - Trček Viktor - škulj
 Francka - Režek Anton - Lenarčič
 Jože - Pleško Izidor - Oražem Alojz
 - Marn Irenka - Potočnik Blaž - Dem-
 šar Marija - Skumavec Janez - Ka-
 mel Marjan - Obal Marija - Novak
 Miha - Bernik V. (Windsor) - Než-
 ka, gđc. - Benko Polde - Končan Ti-
 ne - Pečarič Jože - Matašič Alojz -
 Berkovič Jože - Radovič Jože - Zber-
 šek Jože - Vrhovnik Tone - Štebljaj
 Slavko - Košir Janez (Burlington)
 - Oseli Florijan - Kamin Franc (Cle-
 veland) - Bolha Janez - Vodusek
 Jože - Grobič, Jože - Podlesnik Al-
 bin - Geratič Jakob - Češarek Stane
 - Hočevar Jože - Mlakar Vlado -
 Anzlin Jože - Andolšek J. - Sušnik
 Jurij - Mohar Jože - Šircelj Rudi -
 Bertolj Marjan - Bajc Alojz (Cle-
 veland) - Slemc Franc (Clev.) - Ka-
 stelic Viktor - Založnik Jernej -
 Grebenc Janez - Guš Anton - Ulčar
 Stane - Malevič Anton

§ 7.—

Brata (Levstik V.)

§ 5.—

Bukvič Franc - Princ Marija - Fa-
 bjan M. - Rebolj A. - Šparovec Sta-
 ne - Kavšek Maks - Štih Janez -
 Sprager Fred - Anzlin Jože - Stare-
 šinič Jože - Novak Ivan - Musar

Anton - Gorkeš Martin - Semen šte-
fan - Gorkeš Jože - Božnar Milče -
Tomšič Janez - Stanič Karel - Lav-
rič Jože - N. N. - Svetin A. - Mu-
zič Franc - Simon Janez - Tominc
Franc (Clev.) - Sever Janez (Clev.)
- Oblak Anton (Clev.) - Vesel šte-
fan (Clev.) - N. N. - Tekavčič Ru-

di - Kodrič Jože - Srebrnič Rafael -
Božič Katarina

\$ 3.—

Ramovš Franc

\$ 2.—

Levstik Janez

Vseh darov je bilo zbranih 9.554.25
dolarjev.

NAŠI MRTVI

Ignacij Frančič — preminul

Dne 16. decembra je v starosti 82 let umrl na svojem domu v Villa Ballester — Buenos Aires — gospod Frančič — „oče“, kakor so ga klicali mlajši rojaki iz San Martina.

Pokojni g. Frančič se je rodil na bogatem „Matičkovem“ gruntu v Stari vasi pri št. Jerneju na Dolenjskem. Komaj je odrasel v fanta je moral iti na fronto prve svetovne vojne in pozneje v rusko ujetništvo kjer je spoznal komunizem. Po dolgih letih se je le končno vrnil domov in se poročil z gđc. Karolino Kegljevičovo, svojo sošolko iz osnovne šole. V mladih moških letih ga srečamo kot upravitelja žage na Gorjancih — pozneje v Slemenu pri Zagrebu, nazadnje pa je kupil domačijo

na Dol. Brezovici pri št. Jerneju in je tu začel z lesno trgovino. V družini so bili trije otroci — hčerka Lina viš. medicinska sestra, pokojni sin Ivček gimnazijec in najmlajši Nace, ki je po trdih preizkušnjah tujine postal profesor.

Ob izbruhu druge svetovne vojne se je kmalu končalo lepo idilično življenje na Dolenjskem. Iz gozda so prihajali partizani in je pokojnik takoj spoznal njihovo borbo za „svobodo“, obsodil njih umore in se odločno postavil na protikomunistično stran. Frančičevi so bili begunci že 1943. leta, partizani so jim izropali vso domačijo, vse razdjali in pokradli. Njegova šentjernejska fara je plačala strašni krvni davek — saj so komunisti pobili preko 1.000 oseb, od teh 700 domobrancev med katerimi je bil

tudi njegov mladoletni sin Ivček. Vse življenje po tej izgubi je pokojnik nosil črno kravato in z njo odšel tudi v grob.

Po vojni se je skrival skoraj eno leto doma oziroma okrog poznanih ljudi. Komunisti so ga vztrajno iskali — vendar je po vsem trpljenju pobegnil v svobodo.

V Argentini je delal kot skladiščnik v tovarni, že upokojen pa v trgovini s steklom. V Villa Ballester si je napravil prijazen, skromen dom, vedno pa je pošiljal pakete domov — ženi in sinu Nacetu, dokler nista prišla po 10 letih za njim.

Gospod Frančič je bil veren človek, hodil je redno k sv. maši v San Martín in ni nikoli v življenju ob petkih pokusil mesa. Bolehal je več let na srcu, počasi je začel hirati in pripravljen na Večnost lepo mirno zaspal.

Na mrtvaškem odru je ležal doma, kamor ga je hodilo kropit veliko rojakov in tujcev. Drugi dan 17. decembra pa se je razvil spreved 15 avtomobilov in kljub delavnemu dnevu so „očeta“ spremili številni rojaki v njegovo zadnje domovanje na pokopališče v San Martinu. Pokopal ga je g. župnik Bergant, hčerka pa mu je na krsto stresla prsti prav iz njegovega vrta doma v Sloveniji. Hvala Vam oče za vse — posebno pa za sina domobranca, ki je bil v Teharjih mučen in zverinsko ubit.

Žalujemo — naše iskreno sožalje.

Karel Kordiš

Iz Córdobe je bilo poslano sledeče sporočilo: „V imenu maloštevilne slovenske skupnosti v Córdobi Vam sporočam žalostno novico, da je v nedeljo 9. januarja 1977 okoli 5 ure popoldne umrl v svojem stanovanju v Córdobi, Vaš in naš prijatelj Karel Kordiš.“

Karel je bil interniran 7. decembra 1976 v bolnico „Transito“, a že nekaj mesecev je hodil tja na pregled in so prvotno mislili, da ima jetiko a po raznih analizah so ugotovili, da ima neozdravljivo bolezen v sapniku. Za božične praznike in Novo leto je šel za par dni domov oziroma k prijateljem, da je tam preživel te „družinske praznike“. Pozneje je še enkrat dobil dovoljenje in so ga v nedeljo 9. januarja našli na njegovem stanovanju mrtvega, sedečega in naslonjenega na mizo. Njegovo smrt so javili na policijo in ker je smatrala smrt za sumljivo je bila izvršena sodnijska avtopsija, ki je ugotovila smrt radi srčne kapi. Radi tega postopka je bil pokojni Kordiš pokopan šele 17. januarja 1977 na pokopališču v San Vicente v Córdobi.

V istem pismu je napisano še tole: „Karel je bil brez dvoma pošten in dober človek. Njegova življenjska pot je bila težka, in težak je bil njegov križ, ki ga je moral nositi. Kot neke vrste čudak se je zapiral v svojo skromno sobico in živel puščavnikom podobno življenje, dostikrat v pomanjkanju, v revščini, pod iz cinkaste pločevine streho je prebival samotne ure, dneve, mesece, in prenašal brez godrnjanja mraz in vročino. Menda je zavra-

čal ponujeno mu pomoč (zavetišče) za preselitev k slovenski skupnosti v Buenos Aires. Zakaj?! Njegov molk, njegova skrivnost, ga spremljata v grob.“

Pokojni Kordiš je bil prvoborec in sva se prvič srečala tam pod Gorjanci v „Štajerskem bataljonu“. Ob koncu vojne je kot domobranec novomeške bojne skupine prišel le do Radeč kjer je bila ta skupina razpuščena. Večina teh domobrancev je bilo ujetih in pobitih od partizanov a Karel se je pridružil skupini skrivačev in se srečno prebil v Italijo 20. avgusta 1945. To svojo „golgoto“ je lepo opisal v Taboru 1970 v spisu „Od Radeč do Trsta“. Ko je prišel v Argentino se je kmalu za stalno naselil v mesto Córdoba kjer je delal razna dela a je moral končno pustiti delo radi bolezni — bil je domobranski ranjenec. Brez dela in sredstev je živel in bil odvisen od podpor dobredelnih ustanov in poedincev. Kak mesec pred smrtjo je dobil obvestilo, da je sprejet v zavetišče a se je moral podati v bolnico.

Pokojni je bil iz Loškega potoka in je dovršil 53 let.

Dragi Karel: Tvoji soborci in prijatelji Te bomo ohranili v dobrem spominu.

LOJZE JAKLIČ – UMRL

Milwaukee, Wisconsin. — Nepričakovano je 3. decembra 1976 umrl v 53. letu starosti Lojze Jaklič iz West Allisa, Milwaukee. Pokojni je bil dolejski rojak, doma iz Male Slevce pri Vel. Laščah. Vojna oz. revolucija, ga je kot zavednega slovenskega katoličana in domobranca leta 1945 primorala, da je odšel s tisoči drugimi na grenko pot emigracije.

Živel je nekaj časa v Argentini, nato pa je po zaslugi svoje tete, pokojne Kristine Kolar, prišel v ZDA, kjer se je nastanil pri teti na West Allisu. Bil je odličen delavec in dober družabnik. Pred tremi leti se je v farni cerkvi Sv. Marije na West Allisu poročil s sovaščanko Anico Centa.

Pokopali smo ga 7. decembra ob veliki udeležbi rojakov in rojakinj na pokopališču Holly Cross. Pokojnega Lojzeta Jakliča bomo ohranili v lepem in trajnem spominu. Naj mu bo lahko svobodna ameriška gruda. Naše globoko sožalje soprogi Anici, bratu Stanku in vsem ostalim sorodnikom.

Dne 21. januarja 1977 je v Clevelandu po težki operaciji na srcu umrl v starosti 58. let pisatelj Karel Mauser.

Pokojni je bil predsednik Zveze slovenskih protikomunističnih borcev „Vestnik“.

Po kratki a težki bolezni je nenadoma star 76 let umrl dne 1. februarja 1977 v Buenos Airesu prof. dr. Srečko Baraga.

Dr. Baraga je bil čla ndruštva Tabor v Argentini in je bil večkratni njen odbornik.

Spominu obeh pokojnikov se bo Tabor oddolžil v naslednji številki.

Cleveland, 11. decembra 1976

Spoštovani!

Oprostite, da Vas nadlegujem. V reviji „Tabor“, številki 11-12, katere naj bi bila 10-11/76, je bilo po napačnih informacijah sporočeno sledeče:

Pisec č. g. Mirko Kozina, na strani 278 navaja sledeče:

Nemški komandant v Kočevju je poslal domobrance v trg za kazni.

Resnično pa je bilo takole:

Jaz Jože Jakoš, komandir sedme (7) čete Slovenskega domobranstva v mestu Kočevju, dobim informacije, da se nahajajo partizani v trgu. Ne po kazni nemškega oficirja, ampak po moji in pobudi mojih borcev domobrancev, smo napravili pohod na trg. Po hudi ali kratki borbi zavzamemo trg.

Zelo mi je težko, da je dobil č. g. Mirko Kozina napačne informacije.

S spoštovanjem

Jože Jakoš l. r.

Brentwood, California, 12. decembra 1976

Pismo uredniku „Tabora“:

„SPOZNAJ SAMEGA SEBE“

„Gnothi se-auton“

V roke mi je prišel članek: „Naša sedanost — kakšna bo naša prihodnost?“ ki ga je Tabor objavil v številki 11-12, 1976, str. 256—257.

Pozdravljam pisateljevo — N. F. — vabilo na Slovenski zdomski kongres v Clevelandu. Želim, da bi poziv ne bil le pobožna želja pisatelja članka, ampak resna zadeva in zanimanje vseh slovenskih zdomcev širom svobodnega sveta!

Članek predstavi bravcu človeka, ki je čital ne samo domače pač pa tudi svetovno znane literature in filozofe. Njihove misli in izreke N. F. tudi citira v tem članku.

Mislim pa, da dva citata ne odgovarjata dejstvu. Če so nas v škofovih zavodih pravilno informirali, ni bil Aristotel, ki je rekel: „Sin moj, spoznaj samega sebe!“ Sokrates, Aristotelov učitelj, je opozarjal svoje učence: „Gnothi se-auton!“ — Spoznaj samega sebe! Sokratov izrek je bil potem vklesan v delfijski tempelj, ki je bil posvečen bogu sonca, Apolonu.

Ker je bil Aristotel Sokratov učenec, je gotovo večkrat ponavljal izrek svojega slavnega učitelja. Vendar izreka „Gnothi se-auton“ ne smemo pripisovati Aristotelu ampak Sokratu.

Piscu ni neznan Janezov evangelij. Bojim se, da besede, ki jih N. F. polaga Kristusu v usta, niso dobesedno citirane, niso torej Gospodove. Po Janezu je Kristus rekel: „Jaz sem Pot in Resnica in Življenje“ (Jn 14, 6). N. F. citira: „Jaz sem pot resnice in pravice...“

„Pot resnice“, ali „pot do resnice“, „pot, ki človeka dovede do resnice in pravice“, etc. bi bilo možno razumeti kot eno izmed sredstev, ki vodijo do zaželenega cilja; v N. F. primeru do resnice in pravice.

Kristus pa ni le ena izmed mnogih in različnih potov resnice. On je **edina pot**. On je **popolna Resnica in življenje!** Edino po tej Poti — Kristusu — pridemo k Očetu. On edini razodeva Očeta svetu! (cf. n 1, 18, 12, 45, 14, 9).

„Kristus ni le pot, ki vodi do Očeta, ali sredstvo, s katerim se prikopljemo do življenja in resnice. On je vir našega nadnaravnega življenja,“ pravi Ferdinand Prat, S. J. v knjigi „Jezus Kristus“.

Kristus je Pot in Resnica in življenje v bistvu, tako da je po svoji naravi eno z Očetom. „Če bi poznali mene, bi poznali mojega Očeta. Odslej ga boste poznali in vidite ga“ (Jn 14, 7). „Jaz in Oče sva eno“ (Jn 10, 30):

Ko citiramo sv. pismo ali pa misli filozofov in pisateljev, je nujno, da citati odgovarjajo originalu!

Upam, da mi N. F. ne bo štel v zlo moje dobrohotne opombe. Če je res, da je „motiti se človeško“, potem je še bolj resnično, kar je Kristus rekel: „Resnica vas bo osvobodila“ (Jn 8, 32).

Mirko Kozina

DAROVALI SO:

Od 1. 11. 1976 do 31. 12. 1976:	Francič Nace	40
Za zavetišče škofa dr. Gr. Rožmana:	Rev. Škerbec Jože, cerkvena	
Dolenc Vencelj	nabirka v zavetišču 12. 12. 76	2.281
Darmastja Franc	Liga žena-Mati, San Martín,	
3.050	prodaja lectovih src v zaveti-	
Povše Ciril in Ljudmila	šču 12. 12. 1976	6.200
1.000	Pisk Nace	500
Krečič Andrej	(v dol.)	
3.000	Črnugelj, družina, Brazil	70
Frančič Nace	Dejak Franc, ZDA ...	20
1.000	Košir Tone, ZDA	5
Mežan Malči	V spomin na pok. starše:	
500	Razinger Blaž	1.500
Cof Emil	Buda Stane	1.000
600	V spomin na pok. Marka Rudeža:	
Msgr. Novak France, cerkvena	Inž. Švigelj Fedor	1.000
nabirka 28. 11. 1976 ob 20-let-	Ob 6. obletnici smrti prvega	
niči ustanovitve DSB v Argen-	preds. zavetišča pok. Jože Musarja:	
tini - sv. maša v zavetišču ..	Dora Piegari de Musar	20.000
2.195		
Rev. Grilec Janez, Venezuela .		
3.000		
Liga žena-Mati, San Martín .		
500		
Žele Marija		
1.000		
Fajfar Franc		
1.000		
Gerčar Viktor		
40		
Šuc Ruža		
40		

Ob 20-letnici ustanovitve DSB v Argentini in v spomin na prvega pred. pok. **polk. Vuk Rupnika:**

Rupnik Zinka 1.000
Štefanič Jože 500
Ob drugi obletnici smrti pok.

Lojze Erjavca:

Erjavce Ida 1.000

V spomin na pok. **Ignacija Frančiča:**

Lenščak, družina 1.000

Mikolič, družina 1.000

Inž. Ecker, družina 2.000

Šušteršič Bogoslav 500

Zajec Milan, ZDA (dol.) 5

V spomin na pok. svaka **Karla Slabeta, prvega poveljnika 24. čete Slov. domobranstva:**

Buda Stane 1.000
(v dol.)

V spomin na umorjene in pobite slov. domobranci:

Mrak Stane, ZDA 40

V spomin na pok **polk. Vuk Rupnika:**

Švigelj Tone, družina, ZDA .. 10

V spomin na pok. **dr. Jože Zajca:**

Zajec Milan, ZDA 10

Opomba: V Taboru št. 12/76 je bil nepravilno objavljen dar družine Mohar iz ZDA za zavetišče — pravilno se glasi:

V spomin na pok mamu go. **Pepco**

Kastigar:

Družina Lojze Mohar 8

Vsem dobrotnikom zavetišča lepa hvala!

Invalidski sklad Zveze Tabor:

(v dol.)

Koželj Tine, Kanada 10

Kramar Jernej 5

Košćak Franc 10

Krnc Janez 5

Zalar Jožica 5

Dejak Lojze 5

Slapničar Martin 13

Naročniki Tabora iz Guelph . 12

Mihevc Jože 5

Zakrajšek Viktor 3

Bančič Janez 20

Kraljič Franc 20

Zakrajšek Ivan 10

Sebanec Feliks 4

Horvat Franc 7

Starič Lojze 7

Rabzelj Ivan 1

Koritnik Tone 7

Kukovica Jože 2

Štibernik Tone 2

Poljanc Jože 4

Rupnik Ivan 7

Rebernak Mary 3

N. N. 5

Zajec Milan, ZDA 10

Jakopič Marjan 10

Tiskovni sklad Zveze Tabor:

(v dol.)

Fujs France, ZDA 3

Jeretina Frank 12

Jeretina Michael 7

Petrič Lojze 10

Rupnik Frank 3

Zajec Karel 3

Zajec Milan 25

Zajec Karel 25

Tiskovni sklad gl. Tabor:

v pesih

Šušteršič Bogoslav 250

Šušteršič Marjan 250

Novljan Anton 10

Hribar Marjan 250

Oblak Franc 250

Tomažević Lovro 200

Bavec Vinko 750

Žerovnik Jože 50

Makovec Ivan 50

Buda Stane 500

J. M. 110

ZAVETIŠČE DR. GREGORIJA ROŽMANA

Ker se gradnja prvega dela Zavetišča dr. Gregorija Rožmana bliža h koncu, obveščamo vse rojake, ki bi imeli namen priti vanj, da se prijavijo odboru pismeno, na naslov: Asociación dr. Gregorio Rožman, Ramón L. Falcón 4158, Capital. V začetku bomo sprejeli le 8 oseb. Dogotovljenih bo prav toliko sob (vsaka z lastno kopalnico), jedilnica, kuhinja, ambulanta in stanovanje za sestre. Vsi prostori so centralno kurjeni. Z dograditvijo tega prvega dela pa naš cilj še nikakor ni dosežen. Naslednja stopnja (17 sob), za kar ponovno prosimo: brat, spomni se brata!

Odbor.

V S E B I N A

A 30 años de la proclamación de la república	1
Ob 30-letnici proglasitve republike	3
Izdaja ali „izdaja“ (V. N.)	5
General Rupnik — Katoliška akcija	14
General Rupnik pri domobrancih na bojišču	15
Sence preteklosti (L. K.)	21
Vladimir Bukovski (T. S.)	28
Še en odgovor na Vidičev „Umor pri Lenartu“ (Vencelj Dolenc)	31
Naši možje	36
Iz društev	37
Naš spominski križ (Stane Pleško)	41
Naši mrtvi	44
Iz pisem	47
Darovali so	48

Correo
 Argentino
 Sucursal
 J. L. Suárez
 (Bs. As.)

TARIFA REDUCIDA
 Concepción N° 3135

FRANQUEO PAGADO
 Concepción N° 3619